

Vår streik! Din sikkerhet!

HEISMONTØRANE VISER VEG: REIS KAMPEN —

MOT TVUNGEN VOLDGIFT!

Tvungen lønnsnemnd i elektriker-konflikten

Heismontørene går mot fagforbundet

Ikke lønnsstøtte for heismontørene

Heismontørene streiker for publikums sikkerhet:

HEISMONTØRANE SLO VOLD-
GIFTSTROUEN TILBARE!

Heismontørene streiker
Kamp mot undergraving
av heismontør-yrket!

Heismontørene kan holde det gående lenge
Streiker for å bevare
faget og sikkerheten

— UTHUL AV
FAGET BETYD
TRYGT ARBEID
UTRYGGE HEISER

Heismontørene kan holde det gående lenge
Streiker for å bevare
faget og sikkerheten

Heismontørene kan holde det gående lenge
Streiker for å bevare
faget og sikkerheten

Dravstemningen viste klart:
NEI fra elektrikerne og
NEI fra heismontørene!

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

EN
ANDERLEDES
STREIK

"Streike-firmaet" har
allerede flere oppdrag

Montører
med eget
FIRMA!

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Heismontørene har dannet
sitt eget "streike-firma."

Innhold

Nytt tøy fra HMF til salgs	3
Årsmøte på vei til Køben	6
Litt om arbeidssituasjonen	6
Stian Baanrud Pedersen, 29 år	7
Arbeidslivet snik-amerikaniseres. . .	10
HMS	17
Arbeidsgivers ansvar for forebygging av skader og ulykker	17
Tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne	17
Skriftlig advarsel	17
Vernearbeidet i foreninga	18
Endringer i ferieloven	18
Kan en lærling settes til selvstendig arbeid?	19
Svart økonomi og kriminalitet i byggebransjen	20
Fra fallsikring til fangapparat	22
Heiscupen 2015 i Helsinki	25
Tvers gjennom lov til seier	29
Heis- og telefonsen tral- streikene i 1974	29
En ny gresk tragedie?	32
Hvorfor så hemmelig?	34
Havets Håp	41
Nye minstelønssatser i overenskomsten	45
HMF vokser i nord	45
Bot på 50 000 kroner til tre elektrobedrifter	45
Endelig	46
Fritjof fra sjakta	47

LEDER'N HAR ORDET

Sommeren er her og folk reiser land og strand rundt for å få noen etterlengta solstråler på kroppen. Mange nordmenn har valgt å reise til Hellas i år for å feriere. Hellas som kanskje trenger turismen som mest, nå som det stormer som verst. Det greske partiet Syriza gikk til valg på å bedre grekernes vilkår på avtalene med EU og stoppe den kuttspolitikken som har blitt ført av tidligere regjeringer. Når du leser dette er det godt mulig at en avtale om en forlengelse av lånet har gått i boks, noe som jeg også tror vil skje. Frykten for å miste euroen er for stor blant det greske folk, spesielt når bankene

har måtte holde stengt over en lengre periode.

Statsministeren Alexis Tsipras har kjørt en hard linje ovenfor Angela Merkel og resten av EU og uttalt at han nekter å kutte mer i pensjoner og lønninger. Han har også vært veldig frisk når det gjelder å uttale seg under forhandlingene med EU, med å fortelle på "Twitter" han ikke vil la seg bestikke og føre det greske folk ut i mer uføre. Det siste jeg leste var at Merkel har fått nok av hans friske meninger og nekter å føre noe mer dialog før Hellas kvitter seg med statsministeren sin – som kanskje for første gang i EU-historien tørr å prate "sjefa" midt imot!

Jeg, i likhet med nobelprisvinnere i økonomi, ønsker at Hellas skal løsrive seg mer fra EU. En såkalt "Grexit". Hellas starter på nytt og kan kanskje skape en fremtid som man kan leve av. Velger statsministeren og Syriza sammen med det greske folk å kutte mer i levestandarden vil det bare føre landet ut i mer uføre enn det allerede er. Det er ingen tjent med. Ingen av valgene er enkle å ta, og det finnes ingen fasit. Men det ene valget gir i hvert fall håp. De trenger håp og tro på at det kan bli bedre. Hellas har en gjeld på over 3 billioner kroner (320 milliarder euro). Det er mye penger! Men man tar alltid en risiko ved å låne ut penger, spesielt i dette omfanget. Slår Hellas seg konkurs vil kreditorene måtte se langt etter disse pengene. Hellas misligholdte et av lånene sine 1 juli, når blir neste mislighold av gjelda? Kanskje EU fortjener å få seg en på tryne ved å måtte avskrive gjelda for en gangs skyld.

Tilbake til Norge, landet som er best i klassen til å innføre EU-direktiver, så har lokale lønnsoppgjør på bedriftene starta. Med tanke på prisstigninga i Norge og de statsansattes oppgjør som endte på 2,7%, har man et godt utgangspunkt for å forhandle lokalt. Hos de fleste klubbene er lønn høyest prioritert, sammen med pensjon. Så får vi se om noen har klart å sluttforhandle før august kommer.

Forhandlingene på Otis i år vil bli spennende med tanke på det nylige direktørskiftet. Iren John Foley tok over stafettspinnen på Otis i juni etter at vår danske venn Anders Schnack "gikk av" 1. april. John er utdanna heismontør fra før og er bare 35 år. Han ga tidlig uttrykk for å være samarbeidsvillig og samtidig viste interesse for HMF og ville gjerne komme på møte med undertegnede. Kanskje mer overraskende var det at han kom ned til Schweigaards gate og tok en prat. Møtet var positivt, og han gledet seg til å ta fatt på utfordringene på Otis og snu skuta til å tjene penger igjen (Otis har gått med underskudd i flere år nå). Møtene vil foregå på engelsk så det blir en ekstra liten vri i sommervarmen.

Da gjenstår det bare å kaste anker og ønske deg og dine en riktig god sommer!

Markus Hansen
Ledern

HEISMONTØREN

Redaktør: David Coron-Andersen
I redaksjonen: Johnny Leo Johansen,
Kristoffer Warhuus, Tor-Erik Lundberg,
Olle Andersson og Bjørn Tore Egeberg
Foto: Klassekampen

Nr. 2 – Juli 2015

Bladets adresse:
HEISMONTØREN
Schweigaards gate 34 f,
oppgang 2, 0191 Oslo
Telefon: 22 17 45 50
Telefax: 22 17 45 53
E-post: redaksjonen@heis.no

Årgang 47

Ettertrykk anbefales når kilde er angitt.
Grafisk produksjon: 07 Media AS, Oslo
Opplag: 1200
Redaksjonen avsluttet 01.07
Neste nummer: 07. september
Neste deadline: 01. august

Redaktøren

Ved årsmøte ble jeg valgt som ny redaktør for ett år og det blir et utfordrende år. Jeg kan love at jeg skal gjøre mitt beste for at et blir et nyttig blad for oss og jeg håper at folk vil bidra med forslag til innhold.

Det kommer i første omgang ikke å være store forskjeller fra tidligere redaktørenes fantastiske bidrag. Det vil fortsatt være fokus på fagpolitiske saker og andre politiske saker som påvirker oss i hverdagen. Jeg ønsker og håper at vi kan komme oss mer ut i sjakta og møte flere heismontører. Men vi ønsker også få opp fokus på vårt eget arbeid. Vi har flere utfordrin-

ger i heisbransjen og i samfunnet generelt, spesielt i bygg- og anleggsbransjen. På grunn av EØS-avtalen så har det blitt vesentlig økning av arbeidsinnvandring, som av flere ulike årsaker i deres hjemland må skaffe seg arbeid i utlandet. Dette har lagt press på prisene i byggebransjen som har forplantet seg til press på lønns- og arbeidsvilkår. Arbeidslivskriminalitet, svart arbeid, korte ansettelseskontrakter og sosial dumping er nøkkelordene. Konsekvensene av dette såkalte fleksible arbeidsmarkedet vil bli et ustabilt samfunn og større forskjeller i samfunnet.

Hva kan vi gjøre i den perioden

vi lever i og motvirke denne utviklinga som heismontører?

I første omgang må vi levere høy faglig kvalitet og sikkerhetsmessig arbeid som fagarbeider. Jeg tror fortsatt at de som kjøper heis ønsker de beste heisene og er villig til å betale for dette, så lenge kvaliteten på arbeidet fortsatt er bedre. Derfor vil vi i de neste utgavene av bladet ha fokus på godt faglig arbeid,

God sommer
Redaktøren

Redaktøren

NYTT TØY fra HMF til salgs

Vi har bestilt inn nytt tøy med HMF-logo i forskjellige størrelser. Dette kan kjøpes på HMF-kontoret eller bestilles fra ny nestleder Alexander Jordnes eller leder'n.

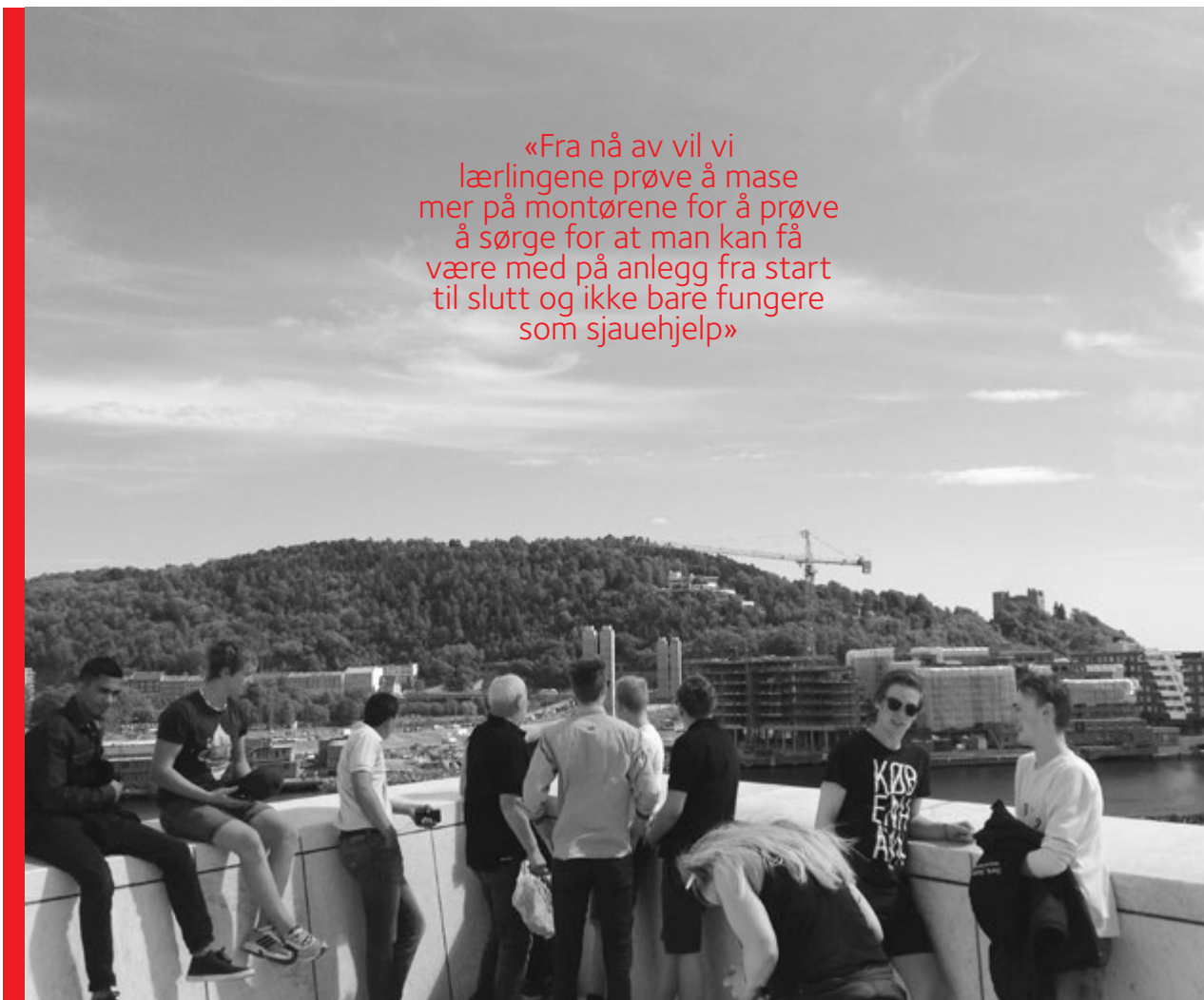
Pris for hettegenser er kr. **150,-** pr stk og kr. **50,-** pr.stk for pique-skjorte.

Kom innom foreningen for å prøve - ta med kontanter!

Lang fra Oslo? – gå sammen med din avdeling og få tilsendt et parti.

«Fra nå av vil vi
lærlingene prøve å mase
mer på montørene for å prøve
å sørge for at man kan få
være med på anlegg fra start
til slutt og ikke bare fungere
som sjauehjelp»

LÆRLINGSAMLING

Samlingen startet etter siste time ved Opphei fredags formiddag. Programmet for helgen var noe vi alle så frem til og virket tilrettelagt og godt planlagt. Eksklusivt hotell og mye sosialt samt ungdommelige ansvarlige var en av mange faktorer som førte til at det ble en vellykket lærlingsamling nok engang.

Etter vi hadde spist lunsj for andre gang fredag møtte vi på Landbrukets hus hvor vi skulle ha den første konferansen. Vi startet med en kjapp presentasjon så alle skulle bli litt tryggere på hverandre før vi gikk løs på at de forskjellige punk-

tene på dagsordenen. Vi fikk også prate med de forskjellige tillitsvalgte og lærlingtillitsvalgte i bedriftene for å høre litt om hva som skjer for tiden og vite hvem man kan gå til om problemer oppstår.

Når vi møtet var vi hevet skulle vi på en rundtur rundt om oslogryta hvor vi skulle se på både nye og eldre bygninger med fokus på alt fra heiser til oldeforeldre. En av de mest fascinerende heisene var Pater Noster.

12.-13. JUNI

Fra nå av vil vi lærlingene prøve å mase mer på montørene for å prøve å sørge for at man kan få være med på anlegg fra start til slutt og ikke bare fungere som sjauhjelp som løper mellom de forskjellige anleggene.

Vi lærlinger synes det ville vært bedre for vår opplæring om arbeidsledere kunne følge lærlinger bedre opp og pushet montørene til å ha oss med fra innsjauing til igangkjøring og over-

levering på montasje. Og at service-montørene tar oss med på stoppjobber, hvor vi kan få lov til å lese skjema og feilsøke mens montørene støvsuger sjaktebunn eller lignende. For og kunne følge dette enda mere opp en tidligere har vi kommet med et forslag om at vi kan ha flere læringsamtaler enn tidligere og øke avsatt tid for og bedre opplæringen til lærlingene.

Lærlingerepresentantene
Morten Nordmo & Sofie Berntsen.

Morten og Sofie.
Foto: Markus Hansen

Reberklubben Oslo

Årsmøte på vei til Køben

Tekst: Tor-Erik Lundberg

Reberklubben Oslo avholdt fredag 17. april årsmøte i klubben ombord på DFDS Seaways.

Det var et svært godt oppmøte på noe som ser ut til å bli en tradisjon for Oslo klubben. Forut for et mer formelt årsmøte og klubbdiskusjon var det kurs og foredrag. Blant annet kurs i avtaleverk og et godt foredrag av Aftenposten journalist Einar Haakaas om arbeidslivskriminalitet.

Klokken 17:30 måtte de som ikke hadde mulighet til å være med på turen over til København gå i land. Det meldes om en fin tur med mye sosialt samvær, god mat og drikke.

Verdt å nevne at samholdet i Oslo klubben ser ut til å være veldig bra om dagen.

Morten Sandaas stilte til gjenvalg som klubbleder og har enda engang fått tilitt av klubben.

Østfoldavdelingen:

Litt om arbeids-situasjonen

Hos Otis er det greit med arbeide på service, men fortsatt veldig lite på nymontasje. De håper å få inn en lærling i år.

På Kone er det greit med arbeid på service. På nymontasje er det greit med anlegg ut på høsten men etter er det tynt med anlegg.

Shindler har nok på service. På nymontasje er det bra med jobb ut året. Må antagelig leie inn fra andre avdelinger.

Det blir ingen tradisjonell sommeravslutning i år.

Det blir heller et møte etter ferien hvor vi tar opp saker som pensjon, forsikring og ikke minst angrepet på overenkomsten fra ESA.

Vi fra avd. Østfold ønsker alle en riktig god sommer.

Mvh
Avd. Østfold
Frank Sig Hansen

Stian Baanrud Pedersen, 29 år

Bor i rekkehus på Kolbotn med samboer Carina og datter Isabelle på 2,5 år. Venter barn nummer to i sommer. Spiller håndball for Oppegård IL i 4 divisjon. Driver også med styrketrening, sykling, ski og tennis (når jeg får tid).

Trives veldig godt i papparollen og ser fram til neste jente som kommer. Det er en utrolig reise å få oppleve utviklingen, gledene og framskrittene til barn. Det går sakte men sikkert i starten og så skjer det plutselig nye ting hver eneste dag. Ser meg selv som en familiemann og familien kommer alltid i første rekke. Men jeg er fortsatt glad i en god fest når anledningen byr seg.

Startet som lærling i KONE heis, høsten 2003 og fikk fagbrevet 23. februar 2006. I Kone trivdes jeg godt og drev hovedsakelig med montasje og noen småjobber til tider. Jeg var aktiv i klubben og gikk blant annet på foreningsskole. Jeg var også fadder for en lærling som jeg hadde ansvaret for.

I 2009 la jeg heismontasjen på hylla og startet i National Oilwell Varco. Der fikk jeg grundig med kursing og opplæring. Jobben besto av igangkjøring, testing og reparasjoner på drillingutstyr som vi leverte. Stort sett jobbet jeg sør i Europa og i Asia på rigger og verft. Jeg jobbet en måned på og av, og arbeidsdagene var ikke kortere enn 12 t i løpet av turnusen.

Etter tre år ville jeg stifte familie og kom tilbake til heismontør yrket. Siden det har jeg jobbet for Otis heis hvor jeg også trives godt. De nesten tre første

årene i Otis var fullt med rabalder, der den ene saken endte så tok det knappe måneden før bedriften fant på noe annet lurt. Den siste tiden har derimot hvert noe helt annet, en forbedring jeg vet flere har merket seg. Det har blitt en langt bedre stemning i bedriften, ting har roet seg, arbeidsmiljøet er bra og det blir også arrangert sosiale ting utenom jobb. Dette er viktig for stemning i bedriften, trivsel på arbeidsplassen og bidrar til ett godt miljø. Til nå har jeg jobbet mest på nyanlegg og litt med små jobber. Nå starter jeg straks med servicearbeid å ser frem til nye utfordringer.

I år tok jeg på meg tillitsvervet, noe som jeg ser frem til. Enn så lenge har det gått litt rolig for seg, men det kommer til å endre seg i ukene fremover. Som de fleste vet så har vi fått en ny direktør i Otis og har da ikke hatt noen direktør på en stund. Så alt fra forhandlinger til andre pågående saker vi har i Otis, er da blitt satt litt på vent. Jeg meldte meg som tillitsvert fordi jeg er opptatt av jobbe for et best mulig arbeidsmiljø, jeg er bevisst på viktigheten av å stå samlet som en og å fremme klubbens ønsker.

Bortsett fra soving og fridager så tilbringer vi halvparten av tiden vår på jobben, og da er det særdeles viktig å

trives på jobb og ha ett godt arbeidsmiljø. Det er viktig for meg at alle trives på jobben og har det best mulig. Det er i utallige bransjer og firmaer bevisst at å stå alene mot arbeidsgiver og hvor arbeidsgiver har høy makt ender arbeider opp som taperen og blir i flere tilfeller utnyttet av arbeidsgiver som misbruker sin makt for egen vinning. Fokusert som ligger i firmaene om endeløs profitt og fortjeneste beviser viktigheten av å stå samlet og støtte om fellesskapet. Også er det viktig i forhold til hva som skjer med arbeidsmiljøloven og da spesielt utingen som heter vikarbyrå.

Som beskrevet over har vi flere utfordringer framover og spesielt regjerings glede i å innføre nye lover som ødelegger arbeiderens rettigheter. Dette er noe de dessverre er flinke til, så utfordringer framover føler jeg står i kø.

Noe som også er en synd er forverringen av forholdene på norske byggeplasser. Her må det skje ting framover for å bedre miljø og ikke minst sikkerhet. Her går utviklingen i totalt gal vei.

Ellers ser jeg fram mot oppgavene som tillitsvert å utfordringen jeg vil få framover.

Kones Montørtreff til **ISLAND**

Koneklubbens årlige montørtreff gikk i år til Island. Denne turen er ganske viktig for klubben, hvor vi møtes for å ha det sosialt og diskutere faglig-politiske saker.

Tekst: Knut Gulbrandsen, Nestleder i Montørklubben v/ Kone AS

Big trucks.

Big trucks på vidda.

Blue Lagoon.

Første Storting.

En ekte viking – Arvid Thoresen

Vi reiste puljevis til Reykjavik torsdag 23.april og hjem igjen søndag 26.april. Når vi ankom Reykjavik hadde vi ordnet en tur med buss til Blue Lagoon, hvor vi det var tid for litt bad og spa for å raskt integrere oss i Island flotte omgivelser. Deretter ble vi fraktet til Grand Hotel Reykjavik med servering av god mat og drikke.

Etter torsdagens nattlige strabaser var det tidlig opp og tid for program med faglig-politiske diskusjoner. Alle møtte opp og arrangørene i klubben var godt fornøyd med engasjementet i salen. Etter et meget stramt program, fikk vi

også hilst på islandske heismontører som jobbet for Kone. Programmet ble avsluttet ca. kl. 17.30 og resten av kvelden var det fritt fram for egne sysler.

Overraskelsen var stor lørdags morgen, da vi våknet til et svært amcar –big truck treff ved hotellet, noe som i et-tert tid viste seg å tilhøre vårt tuopp-legg. Først gikk turen til Thingvellir, som var verdens første «storting», videre til Gullfoss og geysirene.

Andre aktiviteter som ble gjennomført var ridning, kjøring med ATV og med

big truck på brevandring/kjøring. Etter en lang dag var det ut på byen å sjekke ut utelivet.

Alle var storfornøyd med et vellykket montørtreff og kom seg trygt hjem på søndagen.

Arbeidslivet snik-amerikaniseres

Fagorganisasjonene må våkne, ellers ligger den norske modellen for døden, mener forsker. Den amerikaniserte HR-stilen man kjenner fra IKT-bransjen er i ferd med å spre seg i bedrifts-Norge.

Bitten Nordrik intervjuet
av Leif Kirknes, Nettverk

– Folk tror endringen fra personalledelse til HR kun er et navneskifte. I enkelte virksomheter er det kanskje det, men de aller fleste steder innebærer det et reelt innholdsskifte, sier Bitten Nordrik fra kunnskapssenteret De Facto. I 2006 skrev hun rapporten «Bjørnen sover», som forsøkte å ta rede på hvorfor det opplevdes mer vanskelig å organisere IKT-bransjen, både på arbeidsgiversiden og på arbeidstakersiden.

Der går det frem at kunnskapen er liten og motstanden er stor mot fagorganisering. Enkelte arbeidsgivere var villige til å gå svært langt for å hindre organisering i sine bedrifter.

Problemstillingen er fortsatt aktuell i 2014. Nå er det ikke bare IKT-bransjen som styrer etter amerikanske HR-prinsipper.

– Tendensen med amerikanske styrings- og ledelsesteorier er enda tydeligere i dag enn i 2006, sier Nordrik. Amerikansk HR-tankesett har blitt «importert» på litt ulike måter. Dels er de ført inn i landet via nettopp amerikanske selskaper som har etablert seg på norsk jord. En annen vei inn i landet, er via amerikansk ledelsesutdanning – og

en stadig økende andel amerikansk ledelsespensum på norske bedriftshøyskoler.

Presset norsk modell

Konsekvensen er blant annet overraskende holdninger til partssamarbeidet. En bedriftsleder Nordrik har intervjuet sa for eksempel at det ikke var noen uenigheter i hans bedrift – bare feilansettelser. Var de misfornøyde, kunne de bare bytte jobb. Partssamarbeidet kalte han «parasittisk». Hun tror det er blitt mer legitimt å fronte slike holdninger, som tradisjonelt sett er oppfattet som politisk ukorrekte i Norge.

Forutfor Norsk Offentlig Utredning (NOU) nr. 1 2010, om medbestemmelse, gjennomførte FAFO flere undersøkelser rundt oppslutningen om den norske modellen. Der fant de at flertallet holdningsmessig slutter opp om ordningene som inngår i modellen, men at kunnskapen om dem er så svake, upresise og omtrentlige at det at det er grunn til å stille spørsmål om arbeidsgivere, ansatte og tillitsvalgte vet hva det er de slutter så massivt opp om. Kunnskapen er lavest blant ledere. Hvis kunnskapen om ordningene er så svake, mener Nordrik det er et spørsmål

om hvor levende den norske modellen er. En kronikk skrevet av BI-rektor Tom Colbjørnsen underbygger presset den norske modellen og medbestemmelsesinstituttet står overfor. Han skriver at man i en overgang fra industri- til kunnskapssamfunn er nødt til å tenke helt annerledes om styring og ledelse, og langt mer autoritært enn før.

– Han skriver at ting har endret seg såpass mye at det er grunn til å si ansatte ikke skal medbestemme, men medvirke. Det jeg forsiktig antydte i 2006, er at selve medbestemmelsesinstituttet kommer under særlig press, og den trenden synes jeg understrekes med Colbjørnsens innlegg, sier Nordrik.

Setter karakter

Nordrik mener det vil få konsekvenser for det tradisjonelle norske medbestemmelsestankesettet om det ikke finnes et alternativ til amerikansk ledelsespensum.

– Det er helt åpenbare trekk som utfordrer partsamarbeidet. Blant annet tenkes det gjerne mot en individualisering av arbeidsforholdet, der alle spørsmål ideelt sett skal løses individuelt og der målene for folk i tilnærmet samme

stilling ikke skal være like fordi mennesker er forskjellig utrustet. Det som har slått særlig inn de siste årene er målstyring, balansert målstyring og såkalt hard HR.

Mange selskaper benytter personlige evalueringssystemer, forteller Nordrik, der du også måles på kriterier som atferd og personlighet. Hun setter store spørsmålsteget ved denne typen kartlegginger. Ved ett tilfelle forteller hun om ansatte som kartlagt på «sunn fornuft». Det er selvsagt ledelsen som bestemmer hva som er «sunn fornuft» og ikke.

– Målet er å skille klinten fra hveten. Men det er som oftest marginale forskjeller, når man ser nærmere på det er det nesten idiotisk. En slik differensiering mellom arbeidstakere vil gjøre det vanskeligere å samle dem om felles kollektive løsninger, mener Nordrik.

Microsoft droppet systemene For tiden jobber Nordrik og en kollega med en ny bok om akkurat dette. Hun mener mye av målingen som pågår er absurd. For eksempel har de kommet over en norsk professor som mener en elektronisk badehette som måler hjerneaktivitet, kommer til å bli vanlig i

fremtidens ansettelse og karriereutvikling, særlig i lederstillinger.

– Det jeg synes er overraskende er at det er så lite refleksjon rundt det som skjer. Microsoft har praktisert disse systemene med karaktergivning av ansatte. Deres team på ti ble belønnet og evaluert etter et normalfordelingsprinsipp, sier Nordrik.

– Teamet vet jo at de vil bli rangert etter resultat og blir på en måte konkurrenter. Hva gjør et slikt forhold i en team-situasjon? Microsoft valgte å forlate disse systemene, de forklarer at de tapte terreng i forhold til konkurrenter når det gjelder utvikling.

«Snikinnført»

Siste Ledelsesbarometer viser overraskende lite forskjell mellom norske og utenlandske selskaper.

– Det tror jeg har noe med at de som ofte er endringsagenter i dag gjerne er selskaper som McKinsey og Boston Group i stedet for de tillitsvalgte. Hun forteller at mange hun har snakket med mener hele tankesettet har blitt snikinnført.

– Ligger den norske modellen og fagforeninger for døden om ti års tid?

– Jeg mener fremdeles at dagens eksisterende lover og avtaleverk er et fantastisk redskap som gjør at vi kan smykke oss med tittelen «verdens mest demokratiske arbeidsliv». Men jeg tror dette kommer under sterkt press. Med mindre du har en sterk fagbevegelse som utfordringene og er bevisst å kjempe for det, er jeg bekymret for hvordan dette ser ut om ti år, sier Nordrik, som legger til at hun har stor tillit til fagbevegelsen i Norge.

Nordrik forstår at «den amerikanske stilen» kan virke forlokkende.

– Jeg tenker noen ganger at det er noe forførende med disse systemene. Det ser ut som du kan ha kontroll på alle typer variabler i organisasjonen, og har du kontroll så går det godt. Samtidig er det mye den lederstilen ikke tar høyde for, med tanke på konsekvenser for samarbeid, innovasjon, utvikling og trivsel.

Intervjuet er tidligere publisert på frifagbevegelse.no

Politiet arresterer bryggessjauere som aksjonerer for jobben sin_Foto_Roar Langaard

Avslør dobbelts

Tekst: Vegard Holm

NHO vil fortsette korstoget mot havnearbeiderne, sjøl om de taper i Arbeidsretten.

Samtidig som et dusin bryggearbeidere ble innbragt av politiet mandag 1.6., startet Arbeidsretten behandling av en havnearbeidersak om Tromsø som fortsetter i dag.

På nettsida til Arbeidsretten står det at det behandles en sak som skal avgjøre en «tvist vedr. tolkning av fortrinnsrettsbestemmelsen i Sør- og Nord-Norge avtalen i forbindelse med sympatistreik.»

Uansett er det spennende hva retten vil komme fram til. Saken er viktig for bryggearbeiderne i Tromsø, og for alle andre bryggessjauere. Men hva vil egentlig NHO gjøre om de taper denne saken?

Advokat og forhandlingsleder Thor Chr. Hansteen i NHO Logistikk og Transport hevder i avisa iTromsø 29. mai at LO har endret sin påstand på viktige punkter under forberedelsene til saken. Det må han gjerne mene og fortelle om, men det hadde jo vært fint om han fortalte hva som er endret også da.

Men det er VIKTIGERE hva han hevdet videre i intervjuet:

«Det som nå skal avgjøres er spørsmål av mer tariffteknisk art».

Bryggessjauar Anders Wennevold protesterer mot Brings brudd på tariffavtalen_Foto_Roar Langaard

pillet til NHO

Av mer tariffteknisk art, sier denne NHO-advokaten. Arbeidsrettssaken dreier seg altså om spørsmål av mer tariffteknisk art, ifølge Thor Chr. Hansteen.

Er streikebryteri, fortrinnsrett og sympatistreik «av mer tariffteknisk art?» Nei! Sjølsagt er det ikke det. Hansteens uttalelse er så klar og tydelig at den ikke er til å misforstå:

NHO vil bry seg null og niks om denne dommen om Arbeidsretten går dem

imot. De vil rett og slett ikke ta hensyn til den.

Thor Chr. Hansteen er ikke en hvilken som helst person.

Han sitter helt sentralt i NHO-systemet og forhandler havnesaker. Han er en helt sentral person for NHO som var med å utarbeide strategien til Oslo havn KF om hvordan de skulle kvitte seg med bryggessjauerne. Thor Chr. Hansteen har mange års erfaring med å undergrave bryggearbeidernes tariffavtaler.

Thor Chr. Hansteen og NHO snakker med to tunger og vil aldri gi seg med å angripe bryggearbeiderne sjøl om de taper i Arbeidsretten. De vil fortsette korstoget.

Bare mer og sterkere solidaritet og støtte fra hele LO kan slå NHO tilbake.

Endringene i ARBEIDSMILJØLOVEN

Den blå-blå regjeringens forslag til endringene i Arbeidsmiljøloven er vedtatt og trer i kraft 1. juli i år. Endringene går som kjent ut på arbeidstidsbestemmelsene, øvre aldersgrense for fratreddelse, midlertidige ansettelser og frafall av fagforeningenes rett til kollektiv søksmål ved innleie.

Tekst: Tor-Erik Lundberg

Gyldendal Akademisk og Arbeidsmiljø-senteret inviterer til frokostseminar der de tok for seg endringene i Arbeidsmiljøloven. Advokat Runar Hombles, som i hovedsak arbeider med arbeidsrettslige problemstillinger, var foreleser.

Midlertidige ansettelser

Det vil nå bli gitt anledning til å ansette arbeidstakere midlertidig på generelt grunnlag inntil 12 måneder. I følge den nye loven kan man ansette midlertidig basert på maksimalt 15 % av de totalt ansatte (avrundet oppover), men med minst en arbeidstaker. Alle arbeidsta-

kere i virksomheten regnes med. Både hel- og deltidsstillinger, og uavhengig om stillingen er faste eller midlertidige. Innleide arbeidstakere og selvstendige oppdragstakere holdes utenfor. Heller ikke arbeidstakere som er i permisjon skal tas med, men eventuelle vikarer for dem skal regnes med.

Eksempel 1

10 ansatte som jobber 50 % = 10 ansatte – 15 % = 1,5 = 2 midlertidige = 20 % midlertidige ansatte

Eksempel 2

0 ansatte = 1 midlertidig = 100 % midlertidige ansatte

Aksjonsdag 28.1. for arbeidsmiljøloven Foto: Gudmund Dalsbø Lisens_creativecommons.org

Illustrasjon: Vidar Eriksen

Vikarer og midlertidige ansatte regnes etter den nye loven (§ 14.9, f) som fast ansatt etter tre år som midlertidig ansatt i virksomheten. Dersom arbeidet er av midlertidig karakter (§ 14.9, a) gjelder fortsatt fireårsregelen.

Oppsigelse

De alminnelige reglene for oppsigelse og avskjed gjelder for den midlertidige ansatte i avtaleperioden.

Karantenebestemmelser

Arbeidsgiver kan ikke la den ene midlertidige kontrakten avløse den andre om arbeidet er av samme art. Når man vurderer om arbeidet er av samme art, skal det tas utgangspunkt i hvilke arbeidsoppgaver som den tidligere midlertidige ansatte faktisk utførte. Karantenetiden her er på 12 måneder. I følge Homble vil brudd på kvote og karantenebestemmelsene gi den midlertidige retten til fast ansettelse. Uavhengig av treårsregelen.

Eksempel

En midlertidig ansatt blir ansatt til å utføre arbeidsoppgave «A» i en 12 måneders periode. Etter denne perioden blir vedkommende, eller en ny midlertidig, ansatt midlertidig for å utføre arbeidsoppgave «B». Dersom den midlertidig ansatte allikevel utfører arbeidsoppgave «A» når han skulle gjort arbeidsoppgave «B», så skal dette føre til at stillingen blir fast i den siste midlertidige stillingen. Dette dersom det ikke har vært en karantenetid på 12 måneder i mellomtiden.

De tillitsvalgte

Grunnlaget for bruken av midlertidige ansettelser, omfanget, samt konsekvensen for arbeidsmiljøet skal arbeidsgiver drøfte med de tillitsvalgte minst en gang per år.

Den kollektiv søksmålsretten for fagforeninger ved innleie bortfaller. Noe

som advokat Homble så på som fornuftig, noe som sier litt om hvilket syn han har.

Det er vel ingen tvil om at en midlertidig ansatt vil «gå stille i dørene» og gjøre alt sjefen ber han om. Midlertidige stillinger vil blant annet gi mer usikkerhet for unge som skal inn i arbeidslivet. Det vil også

trolig bli færre fagorganiserte i bedrifter som benytter seg av midlertidige stillinger.

Arbeidstidsbestemmelsene

Reglene for arbeidstid blir endret og utvidet. Grensene for hvor mye utvidet overtid arbeidsgiver og de tillitsvalgte kan avtale utvides.

Politisk streik

Endringene i AML § 10.6, 5 ledd.

Arbeidsgiver og arbeidstakernes tillitsvalgte i virksomheter som er bundet av tariffavtale kan skriftlig avtale overtidsarbeid i inntil 20 timer (tidligere 15 timer) i løpet av sju dager, men slik at samlet overtidsarbeid ikke overstiger 50 timer (tidligere 40 timer) i fire sammenhengende uker. Overtidsarbeidet må ikke overstige 300 time (uendret) innenfor en periode på 52 uker.

I tillegg økes grensen for Arbeidstilsynets tillatelse til utvidelse av overtid fra 20 til 25 timer innenfor en sjudagersperiode. Grensen på 200 timer i løpet av en periode på 26 uker forblir uendret.

Endring av grensen for gjennomsnittsberegning av arbeidstiden

Grensen for den totale alminnelige arbeidstid endres ikke, men regelendringen innebærer at arbeidsgiveren kan inngå avtale med arbeidstakeren om større konsentrasjon av arbeidstiden. Ved avtale om gjennomsnittsberegning kan den alminnelige arbeidstiden øke fra ni til ti timer i løpet av 24 timer. Videre kan man i en periode på åtte uker ytterligere øke muligheten til å gjennomsnittsberegne den alminnelige ukentlige arbeidstiden. Det vil fortsatt kreves en skriftlig avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Det settes en ny grense på at den totale arbeidstiden ikke må overstige 69 timer i enkelt uker. Lovens grense for

den samlede arbeidstid er som før og må ikke overstige 13 timer i løpet av 24 timer, eller 48 timer i løpet av sju dager. Grensen på 48 timer i løpet av sju dager kan gjennomsnittsberegnes over en periode på åtte uker.

Hensikten her er at man skal kunne jobbe lengre dager i perioder hvor bedriften har mye å gjøre. I heisbransjen er det vanlig å jobbe inn for eksempel fredagen ved utenbysarbeid. I slike tilfeller skal det i følge Arbeidsmiljøloven lages egne avtaler på dette.

Søndagsfri

Endring i Arbeidsmiljøloven § 10.8 innebærer at det kan arbeides tre påfølgende søn- og helgedager mot tidligere bare to.

Arbeid på søn- og helgedager er som før ikke tillatt med mindre arbeidets art gjør det nødvendig. (§ 10.10)

Godtgjørelse for beredskapsvakt

Beregningsbrøken for beredskapsvakt (vaktordning) endres fra 1/5 til 1/7.

Men bedrifter som er bundet av tariffavtale kan fravike bestemmelsene. I overenskomsten for heisfaget har vi avtale om at hvilende vakt godtgjøres med 20 % (1/5) av vakttiden til avspasering. Flere klubber har lokalavtale på 25 % (1/4).

Ny øvre aldersgrense

Tidligere har øvre laveste aldersgrense i Arbeidsmiljøloven vært 70 år. Nå heves øvre aldersgrense til 72 år. Lavere øvre aldersgrense, men ikke under 70 år, kan fastsettes dersom grensen gjøres kjent for alle arbeidstakere. Aldersgrensen må praktiseres konsekvent av arbeidsgiver. En annen betingelse for lavere øvre aldersgrense er at arbeidstaker har rett til en tilfredsstillende tjenestepensjonsordning.

Hvor tidlig man kan gå av med pensjon reguleres av folketrygdloven og hvilke pensjonsavtaler man har. Folketrygdloven § 19-4 (sist endret i 2013) sier at en person kan tidligst ta ut alderspensjon fra fylte 62 år.

HMS

Tekst: Tor-Erik Lundberg

Arbeidsgivers ansvar for forebygging av skader og ulykker

Arbeidsmiljøloven § 4.1.

Ved planlegging og utforming av arbeidet skal det legges vekt på å forebygge skader og sykdommer

Arbeidsgiver skal organisere arbeidet og legge til rette slik at arbeidstakere kan være i jobb. Du skal være like friske når du går hjem fra arbeidet som da du kom. Det handler om å forebygge slitasjeskader, skader og ulykker før de skjer.

Dette innebærer at bedriften må ha et systematisk HMS arbeid. Det må utarbeides gode rutiner, kjøpe inn riktig verktøy og hjelpemidler som kan lette arbeidet for å unngå slitasjeskader og for å forhindre arbeidsrelatert sykdom.

Tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne

Dersom du på grunn av skade får en redusert arbeidsevne så plikter bedriften og tilrettelegge arbeidet for deg. Dette gjøres på bakgrunn av en funksjonsvurdering som beskriver hva du kan eller ikke kan utføre av arbeidsoppgaver. Diagnose skal ikke diskuteres, dersom ikke du selv ønsker det. Du bør ta med deg verneombudet eller en tillitsvalgt på slike møter.

Arbeidsgiver skal iverksette realistiske og konkrete tiltak som kan gjøre det mulig for deg å utføre dine oppgaver helt eller delvis, eventuelt andre arbeidsoppgaver. Tilretteleggingen trenger nødvendigvis ikke bety reduksjon av arbeidstiden.

Aktuelle tiltak for arbeidsgiver kan være:

- Fysisk eller ergonomisk tilrettelegging
- Endring av arbeidstid, tidskrav, tempo mv
- Omorganisering av arbeidet, rutiner eller funksjoner
- Omplassering til annet arbeid
- Anskaffelse/tilpasning av teknisk utstyr
- Endring/nye arbeidsoppgaver
- Opplæring/omskolering

Kilde: www.arbeidstilsynet.no

Arbeidsmiljøloven § 4.6

Hvis en arbeidstaker har fått redusert arbeidsevne som følge av ulykke, sykdom, slitasje e.l., skal arbeidsgiver, så langt det er mulig, iverksette nødvendige tiltak for at arbeidstaker skal kunne beholde eller få et passende arbeid. Arbeidstaker skal fortrinnsvis gis anledning til å fortsette i sitt vanlige arbeid, eventuelt etter særskilt tilrettelegging av arbeidet eller arbeidstiden, endringer i arbeidsutstyr, gjennomgått arbeidsrettede tiltak e.l.

Skriftlig advarsel

Innføring av ny HR politikk ser ut til å gi flere skriftlige advarsler istedenfor å forsøke å løse problemet på et lavest mulig nivå i samarbeid med de tillitsvalgte.

Hvor mange skriftlige advarsler kan man få før en oppsigelse?

Arbejdsmiljøloven sier ingenting om skriftlig advarsler. En skriftlig advarsel er bedriftens måte å dokumentere og kor-

rigere det de ser på som den ansattes feil eller mangler i arbeidsforholdet, og kan bli lagt til grunn ved en senere oppsigelse. Det er derfor ingen begrensning i hvor mange advarsler man kan få før en oppsigelse eller hvor lenge den skal være «gyldig».

Oppsigelser reguleres av Arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen.

Vernearbeidet i foreninga

Verneleder i foreninga, Morten Sandaas, har på ny tatt et initiativ til å samle verneombudene i Oslo.

Tekst: Tor-Erik Lundberg

Første møte ble avholdt i HMF's lokaler i april, og intensjonen er at det skal avholdes slike møter med jevne mellomrom fremover. Formålet er å aktivisere verneombudene og samtidig gi verneombudene den «tyngden» de trenger for å kunne utføre vervet sitt.

Det var bra fremmøte og møtet ble tatt godt imot av verneombudene. De engasjerte verneombudene ønsket blant annet mer kunnskap om Akan, psykiske lidelser og oppdatering i lovverket. Allerede neste møtet ble det bestemt at hovedverneombudet i KONE, Håvard Svang, skal holde et kurs om Akan. Håvard innehar mye kunnskap om Akans arbeid.

Det ble også enighet om at alle deltakerne skal ha gått minst en vernerunde/stikkkontroll frem til neste møte.

Oppfordrer alle verneombud rundt i de forskjellige avdelingene til å samle seg på tvers av bedriftene til å utveksle erfaringer og på denne måten aktivisere hverandre. Verneombudene i Bergen er allerede i gang med et godt samarbeid på tvers av bedriftene.

På sikt er det også et ønske å samle alle verneombud i bransjen til en felles konferanse.

Dette bildet er tatt fra en byggeplass i 2015. Bildet viser at det er et stort behov for aktive verneombud.

Endringer i ferieloven

Tekst: Tor-Erik Lundberg

Etter endring i ferieloven den 1. juli 2014 kan du nå fra første sykedag kreve ferien utsatt så fremt du dokumenterer sykdommen med legeerklæring. Kravet om utsettelse av ferie må fremmes så snart du er tilbake fra ferie. Tidligere var denne grensen på seks dager.

Den andre endringen gjelder fjerning av muligheten til å få økonomisk kompensasjon for ikke-avviklet ferie. Ferien må tas ut i feriedager, ikke penger.

Arbeidstaker har rett og plikt til å avvikle full ferie, dette gjelder også når du skifter arbeidsgiver. Arbeidsgiver

er pliktig å sørge for at arbeidstaker avvikler full ferie.

Arbeidstaker kan likevel nekte å ta ferie hvis feriepengene opptjent hos nåværende og/eller tidligere arbeidsgiver ikke dekker lønnsbortfallet under ferien.

Kan en lærling settes til selvstendig arbeid?

Svart økonomi og kriminalitet

Svart økonomi og kriminalitet i BYGGEBRANSJEN

Den svarte økonomien ligger et sted mellom 130 til 420 milliarder og infiltrerer den hvite økonomien mer og mer. Dette sier Einar Haakaas som journalist for Aftenposten har skrevet om svart økonomi de siste 20–30 årene. Han er medforfatter av boka «svindel uten grenser» som tar for seg den store drosjesvindelen. De siste fem årene har han fulgt tett på byggebransjen for å avdekke svart økonomi i bransjen.

Tor-Erik Lundberg

Bare toppen av isfjellet

Selv om flere av Haakaas saker bygger på politiets egne saker, så har han sammen med kollegaer i Aftenposten selv avdekket flere saker. Dette ved å

drive oppsøkende journalistikk, være tilstede i retten og ved hjelp av anonyme tips. Han sier at det vi nå ser bare er toppen av isfjellet som vi bare så vidt har begynt å grave oss inni.

Hopper inn der gjerdet er lavest

Det er klart at de kriminelle hopper inn der gjerdet er lavest. Det er eksempler på at organiserte kriminelle har tatt

kontroll over hele bransjer og næringer, sier han, og henviser til malerbransjen. Hele den nye sjøsidan i Oslo er så å si malt av kriminelle sier Haakaas og peker utover Oslos nye sjøside fra der vi sitter på Vippetangen. Hverken VM anlegget i Holmenkollen, Skatteetaten og Kripas sine nye bygg, for å nevne noen, har vært satt opp uten at det har vært avslørt svart arbeid.

Forut for malebransjen nevnte han vaskebransjen, bilvask, mur og puss. Han tror også at transportbransjen vil merke svart arbeid i større grad fremover.

Svart økonomi bidrar til mer kriminalitet

Kriminelle nettverk som er godt organisert jobber som tilsynelatende seriøse bedrifter, sier han. Ved bruk av falske identiteter og flere mellommenn er de vanskelig å få tatt. Bare «løpegutene» blir tatt. For å oppnå profitte benyttes det ulovlig arbeidskraft, tvangsarbeid, kamouflerte kriminelle handlinger og grov sosial dumping.

Pengene investeres ofte i nye kriminallitet som blant annet menneskehandel, narkotika og prostitusjon.

Trussel mot velferdssamfunnet

Det er klart dette går utover velferds-samfunnet, sier han. Dette går på bekostning av tapte skatteinntekter, forringelse av lønn og arbeidsvilkår, rekruttering til utsatte yrker reduseres, tilliten til den norske samfunnskontrak-ten svekkes og kriminelle nettverk vokser. I tillegg ser vi at de kriminelle nettverkene får refundert merverdi-avgiften fra staten som igjen er med på å subsidiere kriminalitet. Det lages også fiktive jobber for å svindle NAV.

Bekjempelse

Politiet står veldig maktesløse mot denne typen kriminalitet da det krever mye ressurser, sier han. Selv om det er blitt lovt 1,5 millioner kroner til politiet for å bekjempe svart økonomi. Arbeidstilsynet ser ikke ut til å ha noe å bidra med i kampen mot denne type kriminalitet.

Einar Haakaas april 2015

Det har vært avholdt seminarer for POD, Kripes, skatteetaten, revisorer og for advokater for å øke kunnskapen om hvordan man kan bekjempe den svarte økonomien. Regjeringen, LO og NHO har også kommet frem til 22 enkelt tiltak med ansvar fordelt på de forskjellige departementene. Men er det nok? Politikerne er for bakpå.

Han sier videre at fagforeninger er grunnleggende viktig i bekjempelse av denne type kriminalitet. Vi ser at i bransjer hvor de er godt organisert så er det også mindre svart arbeid.

Lukker øynene etter jaget for profit

Det gjelder å få folk til å forstå at svart arbeid angår dem. Han sier vi må utfordre folks holdninger til svart arbeid. Prispresset er så høyt at det ser ut til at alle lukker øynene for det som foregår i jakten på profit. Man kan gjøre enkle søk i Brønnøysundregisteret, se persongalleriet, sjekke konkurshistorien eller benytte seg av Visma eller andre systemer for å se om du har med en seriøs aktør å gjøre.

Ved innleie av arbeidskraft som privatperson så kan du enkelt sjekke om oppdragstager er registrert i merverdiavgiftsregisteret. Husk at du ved beløp over kroner 10 000,- er å beregne som arbeidsgiver.

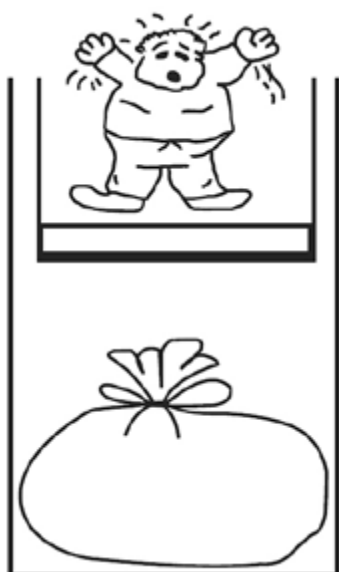
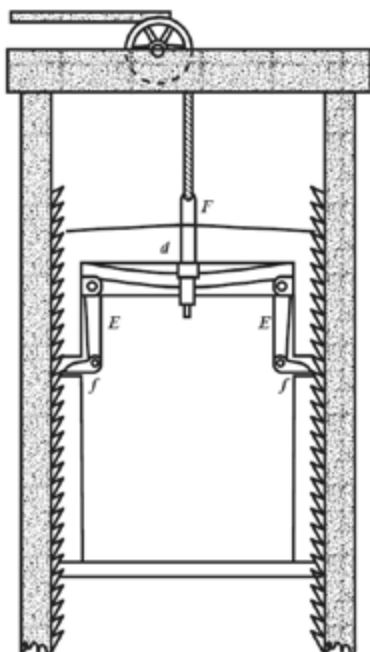
På byggeplassen

Det er ikke lett for oss som arbeider på byggeplassen å se om det foregår svart arbeid. Men noen tegn vi kan se det på er hvis det ofte byttes ut folk eller hvis det jobbes lange dager, netter og helger. De kan også kjennetegnes ved at de er lite sosiale og ved at de holder seg for seg selv. Alle skal ha ID-kort, selv om dette er et tiltak som har visst seg og ikke fungerer like effektivt som det var tenkt. Det florer av falske byggekort, sier han.

Se Aftenposten web-tv

Se Aftenpostens illustrasjonsvideo om hvordan svart arbeid i byggebransjen foregår på aptv.no: <http://www.aftenposten.no/webtv/#!/video/18380/slik-finansieres-svart-arbeid>

Fra fallsikring til fangapparat

Av Martin Granseth

Løfteinnretninger har blitt brukt nesten siden vi begynte å bygge i høyden. Og jo høyere vi har bygd og jo raskere heisen har gått jo større har kravene blitt til fallsikringer. På mange måter tenker vi på heisen sin begynnelse med når fallsikringen til Elisha Otis ble demonstrert i Crystal Palace utstillingen i New York i 1854. Han sto da på og demonstrerte at heisen hans var sikker ved å sage over tauet og hvis at heisen ikke ville dette ned selv om tauet røk.

Senere har kravene og behovene steget og vi fikk regulatorer som også gjorde at heisen ville stoppe hvis den gikk for fort, og etter hvert har vi også begynt å sikre oss mot for rask bevegelse i oppover retningen.

Pose med fjær.

Den tidligste sikkerhetsanordningen som er kjent for å sikre seg mot fall i en heis stammer tilbake til sultanenes tid. Sultanen hadde et ønske om en løfteanordning for å få folk til øverste etasje på slottet, men var bekymret for risikoen ved taubrudd. Ifølge historien ble løsningen at han plasserte en pose med fjær i sjaktbunnen, og etterpå skal han ha beordret en tjener til å ta heisen mens en annen kuttet tauet. Tjeneren overlevet fallet med bare ett brukket ben, og sultanen skal ha vært fornøyd over å ha en heis som ikke ville føre til død hvis noe gikk galt.

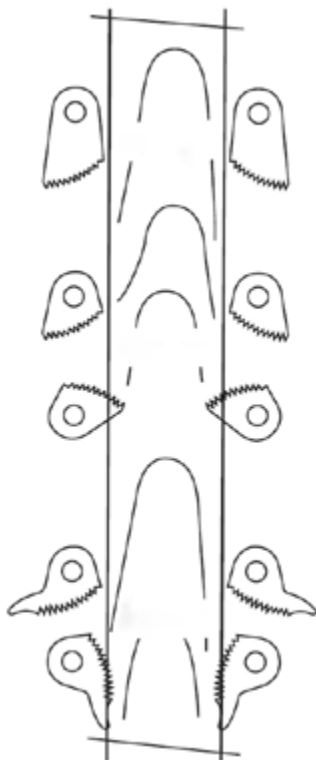
Italiensk sikkerhetsløsning

Gjennom tidene finner man alltid folk med kreative tankeganger. En av dem var en italiener som også var bekymret for problemene ved at tauet ryker. Han sin gikk ut på å sette inn en stang litt over hodene til passasjerene i heisstolen. Denne stangen skulle være festet med en gummidemper på hver side av heisstolen.

Ved taubrudd var tanken at passasjeren skulle ta tak i stangen og løfte seg fra gulvet slik at man fikk en dempning når heisen stopper brått ved møte med gulvet i sjaktbunn. Men her er det vel lov å stille spørsmål på om denne egentlig ville virke etter ønsket. Ville vedkommende i heisstolen rekke å løfte seg opp, og ville han være sterk nok til å få til den oppnådde effekten. Historien sier heller ingenting om denne løsningen kunne fungere for flere personer.

Elisha Otis

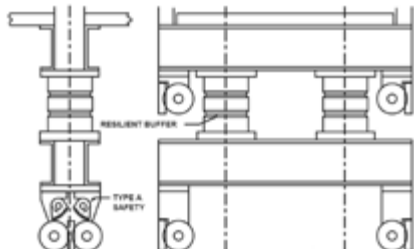
Elisha var i utgangspunktet en snekker som hadde behov for transport av varer opp og ned fra andre etasje. I starten kom han opp med en enkel løfteinnretning, men etter hvert kom også ønsket om å kunne transportere mennesker sikkert og han kom opp med fangløsningen sin som ble presentert ved verdensutstillingen i 1854. Løsningen han presenterte, og som senere ble raffinert frem til løsningen som ble patentert i 1861

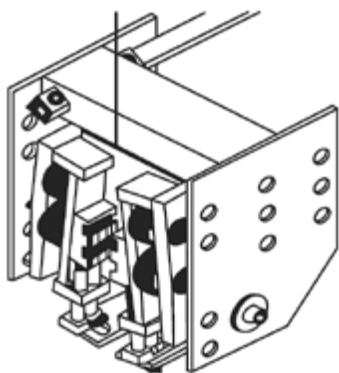
førte til at man kunne bygge høyere hus. Løsningen er basert på noe som ligner tannstag langs føringene og tenner som er dratt inn så lenge tauet er stramt. Her er det en fjær som løser ut fangapparatet hvis tauet ryker eller blir slakt. Det førte til en øyeblikkelig stopp da man ikke har noen bremsestrekning, men siden heisene gikk så sakt på den tiden gikk det bra Ettersom byggene ble høyere kom det allikevel utfordringer, hvis heisen var i toppen ville vekten av tauene gjøre det vanskelig å løse ut fangapparatet hvis fjærene ikke var sterke nok, spesielt hvis tauet røk i den enden som var lengst unna.

Fallsikring ved taubrudd til alle former for overhastighet

I starten handlet det først og fremst om sikring mot taubrudd. Heisene gikk ikke spesielt fort eller høyt. Mange kopierte løsningen med tannstag og fanging mot den ved brudd på bæremidlene. Her ble det brukt mange forskjellige fjærløsninger for å utløse fangapparatet.

Den andre løsningen var å finne en løsning som knep eller bet seg fast i føringen. Føringene var laget tre, og da var det viktig at trematerialet var hardt og uten kvister eller andre urenheter. Fangning i tre hadde ganske mye eksperimentering i starten, man kunne risikere at tennene som skulle fange aldri fikk grep eller at de endte opp med å rotere helt rundt. Ettersom de utviklet fikk man fangelementer som hadde lepper som skulle hindre at de fortsatte rundt etter at de hadde festet seg. Fangning i treverk skjedde enten ved at heisen fanget i føringen, eller at det var egne vertikale trebjelker for fanging.

Flere heiser og høyere løftehøyder og en del hendelser gjorde at utviklingen gikk videre. Det å sikre mot taubrudd var ikke nok og andre sikkerhetsløsninger kom til. For fangapparatet var det manuelt løftede fangapparater som ble neste steg i utviklingen. De ville stoppe heisen så snart du slapp håndtaket og

dermed ville sikre heisen mot fall og overhastighet.

Senere kom også regulatoren som gjorde at heisen automatisk fanget ved overhastighet, men jeg kan dessverre ikke finne noen referanser til når den ble tatt i bruk. Tidligste stedet jeg ser den på en tegning er på heisene i Eiffeltårnet fra 1887/88. Da hadde vi også begynt med stålføringer, og hastighetene på heisene økte.

Heiser med stålføringer kunne fortsette å fange med tannblader som bet seg fast i føringene, men vi fikk også løsninger som knep på føringene på andre måter. Når man også skulle ha høyere hastighet måtte man ha demping. Man kunne bruke tradisjonelle fangapparater med demping i selve bærerammen til heisstolen slik at bråstoppen ikke knekker ben og armer til de i heisen, eller man kunne bruke fangapparater som var utviklet med egen demping.

Heiser med enda større hastighet (over 2,5 m/s) trengte mer avansert demping og utviklingen av glidefang ble nødvendig.

Om utviklingen

Det jeg har skrevet er stort sett hentet fra engelske artikler og da i stor grad Elevator World. Problemet er ofte å oversette og få gode ord på norsk. Det andre problemet er at jeg har veldig få årstall. Noen finner jeg i engelske artikler, men for når og om det ble tatt i bruk i Norge er det tynt med. Derfor er dette en lett oversikt over utviklingen, og da spesielt med fokus på de tidligste løsningene.

Heisalarm samarbeid

Heismontøren ble invitert til Safelines 20-års jubileum og CONNECT-event 28.mai i Asker, hvor det ble presentert kommende produkter som vil skal gjøre vår hverdag enklere. Det ble også presentert et norsk-svensk samarbeid mellom AddSecure (tidl. Safetel, Multicom og Securinet) og Safeline.

Tekst: David Coron-Andersen

Vi fikk en liten prat med Lars Gustafson, Utviklingsleder på Safeline Group og Dag Thoresen, Heisansvarlig AddSecure.

Hva innebærer dette samarbeidet? Dette samarbeidet betyr at bransjens mest anerkjente heisalarmer og teknologi for alarmoverføring for første gang kan kombineres. Det er fortsatt to uavhengige selskaper som vil levere egne produkter til kundene sine. Men det nye kombinerte produktet har mange styrker, og kan på sikt bli den vanligste heisalarmløsningen, mener Thoresen

Hva vil dette samarbeidet bety for heismontørene? For heismontørene som jobber ute skal det bli ganske likt å montere, hvis ikke enklere. Det vil komme nye produkter med innebygd blåtann og app-løsninger for enkel programmering og igangsetting av alarmenhetene sier Lars Gustafson som har lang erfaring fra heisbransjen i Sverige. Vi håper også å kunne finne frem en løsning på et felles kontaktpunkt for support tillegger Dag Thoresen.

Hva er målsetningen med samarbeidet? Det viktigste er at det blir enda tryg-

gere å ta heis. Men det er økt profesjonalisering av bransjen samt økte muligheter for investeringer i produkt- og markedsutvikling. Målsetningen er å bli ledende på dette feltet i Europa.

Vil dette ha noe si for heissikkerheten? En sikker, god og kjent heisalarm som er under overvåking er alfa og omega ved heistans med folk innesperret i heisen. Et av de store problemene er at fastlinjenettet blir modernisert og digitalisert (Se Heismontøren nr. 3-4 i 2013). Dette vil vi fange opp med vår løsning fra AddSecure.

Vil dette samarbeidet komme i konflikt med heisleverandørenes produkter? Vi ser på oss som en leverandør til heisbedriftene og en annen tilbyder hvor kundene av ulike årsaker ikke ønsker å være bundet til en heisbedrift. Safeline vil lansere nye produkter for heisbransjen på Interlift-messa i Augsburg i oktober.

Redaksjonen påpeker at det er særdeles viktig at vi heismontørene sørger for at heisalarmene sjekkes ved hvert servicebesøk, og at alarmmottaket skal vite hvor du befinner deg.

Krav til heisalarm fra Byggteknisk Forskrift - TEK.10 - §15.11 pkt 6: Løfteinnretning skal ha alarm tilknyttet døgnbemannet vakt. Alarmsignal skal angis visuelt og med lydsignal. Melding til løfteinnretning om mottatt alarmsignal skal være i form av stemmefunksjon og lyssignal. Det skal være informasjon om alarmfunksjon med lett lesbar skrift og punktskrift. Stemmeforbindelse med alarmsentral skal ha tilstrekkelig lydstyrke til at hørselshemmede kan oppfatte tale.

Heiscupen 2015 i Helsinki

Årets Heiscup spilles i Helsinki. De svenskspråklige kaller byen Helsingfors. For å introdusere stevnebyen trykker Heismontøren et intervju med den finske forfatteren Kjell Westö. I bøkene hans finner du flotte miljøskildringer fra Helsinki.

Kjell Westö intervjuet av Karsten Alnæs

Portrett av en ubehøvlet by

Helsingfors som hovedperson

Vi står og ser utover Oslo mens tankene flyr østover til den finske hovedstaden. Verken moren eller faren til

Westö kommer fra Helsingfors, men derfor ble det også en by uten familie-minner for sønnen som vokste opp der. I sine drømmer og forestillinger kunne

han skape sin egen verden. Det ble avgjørende for hele forfatterskapet.

– Noen av kritikerne hevder at det ikke er en eller flere personer, men derimot byen Helsingfors som er hovedpersonen i mange av romanene dine, særlig den muntre **Dragene over Helsingfors**, den personlig bevegde **Faren ved å være Skrake** og nå i **Der vi engang gikk**?

Forfatteren drar på det, og understreker at for ham er det alltid viktigst å trenge inn i romanskikkelsene, gjøre dem psykologisk troverdige, allmenne og gi dem liv gjennom skriften. Han må likevel innrømme at han i mange romaner har skildret en mengde scener fra torg, gater, plasser og bydeler i Helsingfors i perioden 1901–1970. Han har fargelagt fasader, gesimser, pilastre og kolonner, beskrevet dufter og anger fra hestemøkk, saltet sild, mugg, sink, kull og røyk og lokket frem bildet av hvordan den gamle markedshallen ved bryggene stiger frem i dis med tåkelerene buldrende utenfor. Jo, han er en skildrer av byen.

– Jeg har først og fremst forsøkt å etse inn et realistisk bilde, sier Westö.

Storkyrkan i Helsinki

Foto: Christopher Brown lisens creativecommons.org

– Før jeg ble romanforfatter arbeidet jeg mange år som journalist og filmskaper, og som utgangspunkt holder jeg meg til det jeg både har sett og opplevd, det jeg kan observere. Helsingfors framstår ofte, og med rette, som Østersjøens perle, som en svane, jomfruelig, ren, preget av naivitet og uskyld, av grønne strender og parker, lave frodige øyner med grå festningsbygg, av blå himmel og hvite funksjonalistiske bygninger.

– Og det stemmer?

– Det stemmer, sier Westö, og legger til at Helsingfors vokste voldsomt mot slutten av 1800-tallet. Byen ble derfor preget av oppkomlingens røffhet og

frekkhet. Det var en ung, skrålende by, larmende og heftig, dansende, moderne, frivol, rask i vendingen og ubehøvlet, med liten respekt for alderdommens erfaringer.

– Byen taler rett på sak. Det er ingen mystiske smug og skyggefulle bakgater, den foretrekker de lange linjer, sier Westö.

Historiens smertepunkter

Westö har skildret ulike bydeler i romanene sine. Som forarbeid har han studert klærne, levemåten, maten, tidens filmer, sigarettene, popstjernene, idretten folk drev i ulike tidsperioder.

– Du har en stor forkjærlighet for idretten?

– Idretten ble en nasjonal markør. Og derfor opptre det en sleggekaster, to tennisstjerner, flere fotballspillere og mange løpere i bøkene mine. I romanene gjengir jeg løpingens lidenskap som jeg selv har kjent den, eller sportsfiskets besettelse som jeg heller ikke er fremmed for.

– Og hva med historien?

– Finlands historie inneholder flere smertepunkter, sier Westö.

Etter den nye grunnloven i 1906 ble det innført allmenn stemmerett både

for kvinner og menn. I tiden fra 1907–1917 forsøkte russerne å gjenvinne makten og greide det. Revolusjonen i mars 1917 ga imidlertid finnene en ny mulighet og den 6. desember 1918 erklærte den demokratisk valgte forsamlingen Finland for et fritt og selvstendig rike. De sosiale motsetningene hadde imidlertid ført til dannelsen av røde og hvite styrker, henholdsvis under kommunistisk og borgerlig kommando.

– *Under innbyrdeskrigen som fulgte legger du størst vekt på den hvite terroren?*

– Godt over 8000 menn og kvinner ble drept under den hvite terroren. Det er

fem ganger flere enn de som ble offer for den røde. Jeg følger en liten gruppe på en opprenskningsaksjon til Västra Nyland, blant dem et monster, hevnen-gelens hovedredskap, på blind jakt etter en rød kvinnelig terrorist.

– *Er han et monster?*

– Både ja og nei. Jeg har villet forstå, nyansere, fange det motsetningsfulle og tilsynelatende meningsløse. Derfor følger jeg to grupper mennesker gjennom 25 år, fra 1918 til 1944, gjennom dramatiske livsløp, utrenskninger, konkurser, personlige nederlag, selvmord og prøvelser – en historie som kanskje

kan fortelle om nye sider ved Finlands historie i løpet av dette tidsrommet.

– *Og nå?*

– Nå er det noe nytt på gang, betror Westö oss.

– Men at Helsingfors slipper taket i meg? Det tviler jeg på.

Tvers gjennom lov til seier (7):

HEIS- OG TELEFONSEN

Situasjonen etter stortingsvalget i 1973 var prega av to ferske braknederlag for den sittende ledelsen i Arbeiderpartiet med Trygve Bratteli i spissen. Først hadde den tapt i folkeavstemninga om EF-medlemskap i 1972. Så hadde stortingsvalget året etter endt med det dårligste valgresultatet for Arbeiderpartiet sia 1924, mens det nye Sosialistisk Valgforbund (seinere Sosialistisk Venstreparti) rykka inn på Tinget med 16 representanter.

Tekst: Harald Berntsen.

Alle foto: Klassekampen. Bildene er fra Foreningens arbeid på 70-tallet, men vi vet ikke sikkert om de er fra 1974 eller 1979.

De 16 SV-erne foretrekte sjølsagt ei ny Ap-regjering framfor en koalisjon av de borgerlige partia, og dermed kunne Bratteli danne si andre regjering. Arbeiderpartiets linje blei nå å vinne tilbake sine tapte velgere ved å legge kursen over mot venstre. En av konsekvensene var at partiet i 1974, i samråd med LO-ledelsen, åpna for det første forbundsvise tariffoppgjøret på mange år. Dels ved hjelp av ei rekke streiker førte oppgjøret til store lønnstillegg som veide opp for en del av den nedgangen i reallønn som moms og dyrtid i flere år hadde påført store grupper arbeidere. Særlig to av konfliktene hadde viktige perspektiver ut over de helt snevert økonomiske, heismontør- og telefonsentralmontørstreikene.

Begge disse arbeidskampene blei til nok en lærepenge om hvor viktig det er for alle streikende å beholde ledelse i og kontroll med egen kamp. Ingen av de to montørstreikene rakk å bli formelt ulovlige. Men det var bare fordi de streikende i begge tilfelle erklærte offentlig at de ikke ville bøye seg for tvungen lønnsnemnd, men fortsette kampen på tvers av et slikt inngrep – etter mønster av landets bygningsarbeidere i 1928. Alvoret blei understreka av at begge forberedte seg på ulovlig streik ved å erstatte fagforeningsstyret med direkte valgte streikekomiteer. Regjeringa skjønnte dermed at det ikke var tale om reint munnsvær, og satsa i stedet på andre hester og metoder for å få stoppa streikene.

Først ute av de to montørgruppene var heismontørene – med streik for krav om lønnsforbedringer og økt fagbeskyttelse. Heismontørene avverga også i første omgang trusselen om tvungen lønnsnemnd med å gi beskjed om at ei slikt inngrep ikke ville bli respektert, men møtt med fortsatt streik. Men etter hvert som streiken hardna til, skapte streikeledelsen en økende tvil ved å unnlate å forberede seg på ulovlig streik. Tvilen økte også da ledelsen flere ganger vendte seg til LO og den sittende Ap-regjeringa med uttalelser om at de streikende stolte på at det ikke blei lønnsnemnd.

Til slutt spekulerte Norsk Arbeidsgiverforening (den tidas NHO) i den økende

TRALSTREIKENE I 1974

Hektisk streikeaktivitet. Foto: Klassekampen

På vei til streikemøte 70-tallet Foto: Klassekampen

usikkerheten ved å varsle storlockout av 90 000 – nitti tusen –jern- og metallarbeidere mot de to hundre heismontørene. Formålet var dels å gi regjeringa et påskudd til likevel å gripe inn med tvungen lønnsnemnd. Eller – aller helst – å gjøre det mulig for de tillitsvalgte for de 90 000, blant anna "jernringen" i Oslo, samt for LO-ledelsen, å blande seg inn i og ta over kontrollen med forhandlingene og få avslutta streiken. Dermed ville en unngå å svekke tilliten til regjeringa blant arbeiderne.

Streikeledelsen røpa på ny en farlig svakhet da den svarte på lockouttrusselen med å be regjeringa om å forby lockouten. Dette var i realiteten en invitasjon til regjeringa om også å forby streiken. I deler av streikestøttebevegelsen, særlig blant studenter, oppsto

det samtidig krav om at LO måtte svare på lockouttrusselen med varsel om generalstreik. Dette ville bare gi regjeringa et enda bedre påskudd til å gripe inn med tvungen lønnsnemnd, og blei avvist av heismontørene, som sjøl så faren. I de samme studentkretsene utvikla det seg også ideer om å om-danne de direkte streikene til en allmenn politisk protestbevegelse for å endre det borgerlige lovverket i spørsmålet om tvungen lønnsnemnd. – Det var ideer som på ny gjorde seg gjeldende i samband med inngrepa med tvungen lønnsnemnd i tariffoppgjøret i 2012, fra både SV og Rødt, men også som ei sovepute for streikeledelser som ikke var innstilt på å ta direkte illegal kamp mot lønnsnemnda.

Det blei uansett ikke nødvendig for regjeringa å gripe inn i heismontørkonflikten med tvungen lønnsnemnd. I tråd

med arbeidsgivernes tanke brukte LO-ledelsen og deler av de tillitsvalgte i jern og Metall – som i ord øste seg opp mot masselockoutvarselet, men motarbeida tendenser i egne rekker til sympatiaksjoner – lockouttrusselen til å manøvrere seg inn i meklinga som pågikk, og til å få med seg et mindretall i streikekomiteen på å anbefale et svekka meklingsresultat. Forslaget blei deretter vedtatt av de streikende med et knapt flertall på 105 mot 100 stemmer. I de store foreningsavdelingene i Oslo og Bergen var det nei-flertall (Heismontørenes Fagforening var og er ei landsomfattende forening), og nei-stemninga i disse to største byene resulterte etterpå i at "ja-mennene" i forhandlingsutvalget blei kasta ut av foreningsstyret.

Hektisk streikeaktivitet. Foto: Klassekampen

Da den seinere telefonsentralmontørstreiken spissa seg til mot slutten av 1974, prøvde Arbeidsgiverforeninga å gjenta suksessen fra heismontørkonflikten ved å varsle lockout for 5 600 elektrikere. Formannen i Elektriker og Kraftstasjonsforbundet, som også var heismontørenes forbund, Erling Johansen, reagerte med en gang som bestilt. Han uttalte offentlig at streiken hadde vart for lenge og burde bringes til opphør ved at forbundet på grunnlag av lockoutvarselet blei direkte part i meklinga. Han prøvde også å sette elektrikerne opp mot telefonsentralmontørene.

Men telefonsentralmontørene hadde lært av heismontørstreiken og sa utvetydig fra om at de ville gi blaffen i et inngrep med tvungen lønnsnemnd

og streike ulovlig til krava deres var innfridd. De nekta også å sleppe LO-ledelsen inn i meklinga. Det var et forbundsvist oppgjør der LO-ledelsen ikke hadde noe å gjøre. Den klare holdninga førte til at arbeidsgiverne ikke turde å gjøre alvor av sine lockouttrusler. Telefonsentralmontørene beholdt kontrollen over streiken, som på slutten av året kunne avsluttes med gjennomslag for montørene og deres krav.

Litteratur for videre studier:

Harald Berntsens artikkel i Terje Skog (red): "Faglig debattbok 2013", Forlaget Rødt 2013, og Inger Bjørnhaug: Gleden ved et helt stykke arbeid. Heismontørenes Fagforening 1955-1980, utgitt av Heismontørenes Fagforening, Oslo 1986.

En ny gresk tragedie?

Det virker som om Syriza-regjeringen har undervurdert styrken og besluttomheten i kapitalens Europa.

Tekst: Asbjørn Wahl/Foto: Gudmund Dalsbø

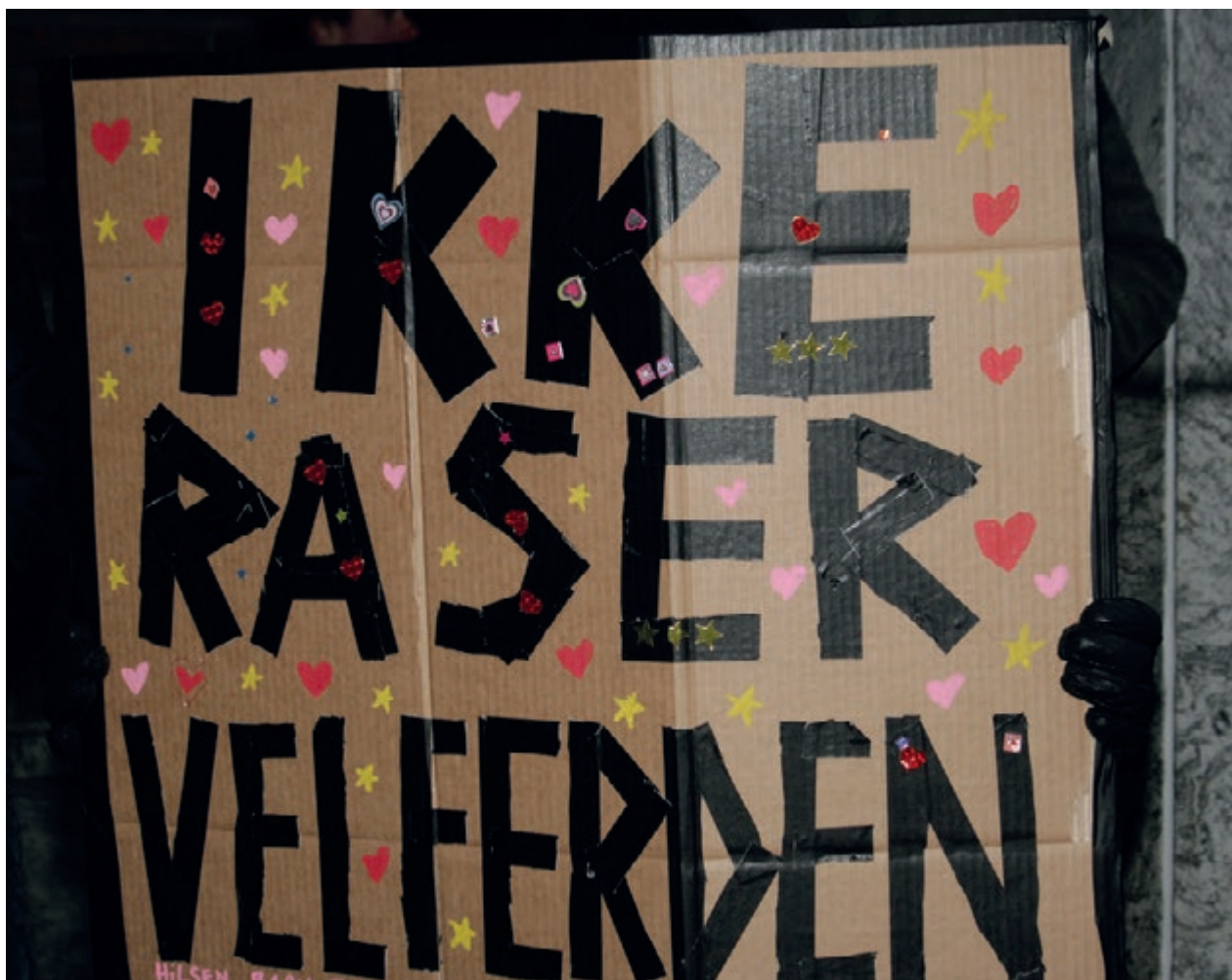
Det foregår for tida et høyt spill om Hellas' framtid etter at landet ble så sterkt rammet av finanskrisen, av EUs politikk og av et korrupt indre regime. Den nye, venstreorienterte Syriza-regjeringa står mot den såkalte Troikaen (EU-kommisjonen, Den europeiske sentralbanken og Det internasjonale pengefondet) i en nervepirrende konfrontasjon om landets framtid. Sistnevnte insisterer på å fortsette den destruktive nedskjæringspolitikken, som til nå har kastet hundretusener ut i arbeidsløshet, nød og fattigdom. Regjeringa har fått mandat fra folket til å bekjempe den humanitære krisa, omfordele verdier, styrke demokratiet og gjenstarte økonomien. De to politiske retningene lar seg ikke forene.

I denne konfrontasjonen har Troikaen i utgangspunktet et overtak gjennom de omfattende lånene som er gitt, og som Hellas fortsatt er avhengig av. Disse lånene brukes i all hovedsak til å betale renter og avdrag på eksisterende lån. Pengene går altså til vestlige banker,

ikke til å bygge landet. «Alle» med en viss innsikt i disse forholdene erkjenner at Hellas aldri vil bli i stand til å tilbake-betale disse lånene. Likevel avviser Troikaen å nedskrive og reforhandle betingelsene for lånene – slik eksempelvis Tyskland oppnådde for å kunne gjenreise landets økonomi etter andre verdenskrig. Troikaen bruker snarere lånene som et pressmiddel for å tvinge Hellas til å fortsette nedskjærings- og privatiseringspolitikken. Syriza-regjeringa har satt seg selv i en vanskelig situasjon fordi enkelte av deres egne strategiske mål står i motsetning til hverandre. På den ene sida insisterer de dominerende tendenser i partiet på at landets problemer må løses innenfor rammen av eurosonen. På den andre sida går de inn for økonomisk-politiske løsninger som står i motstrid til den markedsliberale politikken som har vært ført, og fortsatt føres, innen EU. Skal begge disse målene nås, må Syriza-regjeringa enten innrømmes unntak fra den dogmatiske politikken i EU, eller så må denne politikken svekkes gjennom

en massiv folkelig mobilisering. En slik mobilisering må i så fall rekke langt ut over Hellas' egne grenser. Oddsene er dessverre ikke høye for noen av disse løsningene. Vi skal imidlertid ikke se bort fra at den dype økonomiske og sosiale krisa som for tida hersker i store deler av EU, og den politiske turbulensen vi har sett så vel i Hellas som i Spania og andre land, kan slå ut i mer omfattende sosiale opprør.

Dersom den greske regjeringa ikke godtar, eller i praksis bryter med, Troikaens politiske og økonomiske krav, kan alternativet bli et press på Hellas for å trekke seg ut av eurosamarbeidet. I så fall vil Syriza-regjeringa tvinges til å velge mellom EU/euro-deltakelse og den øvrige politikken de gikk til valg på. Velger de å holde fast på euroen, vil det bety politisk kapitulasjon. Resultatet av en slik politikk kan bli parti-splittelse og massiv velgerflukt – og med fare for at det høyre-ekstreme Gyllent Daggrø kan få et comeback. Fastholder Syriza derimot sin sosiale og økonomiske politikk, og

Aktuelt slagord i Hellas. Foto: Gudmund Dalsbø

dermed lar seg presse ut av euroen, vil de selvfølgelig også møte enorme utfordringer. Det vil umiddelbart kreve en langt mer radikal dreining av politikken – blant annet innføring av kapitalkontroll, nasjonalisering av bankvesenet og ensidig stans i betjeningen av landets gjeld. Det tilbudet Hellas har fått om å bli med i den nye utviklingsbanken til BRICS-landene (Brazil, Russland, India, China og Sør-Afrika), kan vel også komme godt med. En utvikling i denne retningen kan imidlertid også trekke med seg uoversiktlige krisetendenser i eurosonen, samt føre til et enormt omdømmetap for EU som prosjekt. Dette er argumenter Hellas kan bruke til sin fordel i de pågående forhandlingene.

I store deler av vestlige medier framstilles Syriza som et ytterliggående venstreparti. Men den politikken Syriza gikk til valg på, og som den greske regjeringa nå prøver å gjennomføre, holder seg godt innenfor det vi kan kalle et keynesiansk perspektiv, med andre

ord en politikk av den typen som sosialdemokratiet sto for gjennom et par tiår etter andre verdenskrig. De avviser privatisering, ønsker å regulere markedene, vil omfordele ovenfra og ned i samfunnet, samt underskuddsbudsjettere for å få økonomien i gang. Alt dette avvises imidlertid av Troikaen. Det virker imidlertid som om de dominerende tendensene i Syriza har undervurdert styrken og besluttsomheten i kapitalens Europa. Gjennom den markedsliberale offensiven vi har opplevd helt siden begynnelsen på 1980-tallet, har de store, dominerende kapitalkreftene i Europa konstruert et EU i sitt bilde. Det er en beinhard interessekamp, en klassekrig, som foregår. Gjennom avregulering, massiv privatisering, nedbygging av velferden, svekking av fagbevegelsen og avdemokratisering av samfunnene har disse kreftene vunnet enormt sterke posisjoner. Markedsliberalismen som økonomisk modell er gjennom denne prosessen blitt grunnlovsfestet og institusjonalisert.

Eliten vil gjøre det som står i deres makt for å hindre tilbakeslag av den typen som Syriza-regjeringas politiske program representerer for dem. Det er dermed lite som tyder på at Troikaen vil gi noe som helst annet enn symboliske politiske innrømmelser til den greske venstre regjeringa. Særlig ettersom slike innrømmelser kan få smitteeffekter – først til Spania ved høstens valg, og så til andre kriserammede land. Den europeiske elitens mål er derfor åpenbart å bli kvitt Syriza-regjeringa, enten ved å tvinge den til politisk kapitulasjon, eller ved å presse Hellas ut av eurosonen/EU – etterfulgt av økonomiske straffetiltak. «Smålige», humanitære hensyn vil neppe bli tatt i denne kampen, slik vi allerede ser tendenser til i de omfattende humanitære krisene som har rammet flere av EUs medlemsland. Det som mest effektivt kan bidra til å hindre en slik utvikling, er en massiv styrking av solidariteten og støtten til det greske folk over hele Europa – også fra oss her i «utenforlandet» Norge.

Tidligere trykket i Dagsavisen

Fra venstre: Hemming Olaussen, Heidi Larsen og Svein Roald Hansen.

Hvorfor så **hemmelig**?

EU og USA forhandler om en handels- og investeringsavtale (TTIP) som vil kunne påvirke Norge gjennom EØS avtalen. Det forhandles og om en avtale om internasjonal handel med tjenester (TISA) som kan overstyre blant annet norske helse- og sosialtjenester og kulturpolitikk.

Tekst og foto Johnny Leo Johansen.

På St. Croix huset i Fredrikstad stiller Svein Roald Hansen (AP) som er leder for Europabevegelsen og på kort varsel stiller Hemming Olaussen (Nei til EU) opp til debatt og for å opplyse om hva som skjer rundt TTIP og TISA.

Flere har sverget til nettstedet Wikileaks for å få informasjon rundt forhandlingene og interesseorganisasjoner som

Attac og og Nei til EU forsøker å få oversikt over det som skjer rundt disse avtalene.

– Informasjon rundt det som foregår er ikke hemmelig, men den kan være vanskelig tilgjengelig, forklarte Svein Roald Hansen. Informasjon er å finne på UDs nettsider.

Målet er økt handel

Målet med TTIP er økt handel og det er bra for norsk eksport, uttaler Svein Roald Hansen. Det handler om å samkjøre regelverk for slikt som godkjenning av varer og tjenester. Avtalen kan for fisk kan skape større konkurranse fra USA med import av fisk inn til EU, forteller Hansen

USA ser det som viktig å kunne utvide sitt marked og kunne investere i EU. Her kommer da spørsmålet opp om investor-stat tvisteløsning (ISDS) hvor selskaper kan saksøke stater for økonomisk tap i forbindelse med investerte midler.

Og at det spekuleres i om en slik avtale kan føre til at det blir flere tilfeller, som da norske myndigheter 1. januar 2010 innførte et forbud mot synlige tobakksvarer i butikker.

Philip Morris mente forbudet brøt med EØS-avtalen og har derfor saksøkt de Norge og flere andre land.

Gjennom ISDS «Investor-State Dispute Settlement» har det og vært snakk om å kunne saksøke for fremtidige tapte inntekter for selskaper. Om det er mulighet for å bli enige om et slikt system som er ment å sikre investerte midler er usikkert.

Vil bli orientert

Norge vil bli holdt orientert om forhandlingene, men vil kun få følge med på det som skjer. Det er muligheter for at Norge kan tilsluttes på så kalt «Dokk On» når det gjelder TISA avtalen, men det er ikke veldig sannsynlig. – Om disse avtalene blir noe av er fortsatt et stort Tja, mener Hansen.

Men kanskje deler av dette kan man bli enige om. Hansen mener dette er en strategi USA har overfor EU og som er viktig for arbeidsplasser. Et innspill fra salen i etterkant kommenterer at slike avtaler ikke nødvendigvis gir flere arbeidsplasser og henviser til en avtale mellom USA og Canada som skulle gi 1

million arbeidsplasser, men som viste seg i etterkant å gi 1 million tapte arbeidsplasser for Canada.

Forhandlinger

TISA er forhandlinger mellom ca. 50 WTO medlemmer for felles spilleregler for markedsadgang. Hansen uttaler at dette er viktig for norsk eksport. – Dette vil og få betydning for blant annet telekommunikasjon og selskaper som Telenor. Det skal og være muligheter for unntak for slik som f.eks. Jernbane.

I debatten etterpå kommer det frem bekymringer rundt ikke reverserbare ordninger når man først har inngått avtaler.

Svein Roald Hansen mener en slik avtale på plass kan begrense Norges markedsadgangen siden vi ikke er med i EU.

Attac Norge beskriver at det er usikre kalkyler for økonomisk vekst brukes for å begrunne behovet for en slik avtale. Avtalen kan også ses som et forsøk på å beholde den vestlige dominansen i verdensøkonomien.

Folkeopplysning

Hemming Olaussen mener folkeopplysning er nødvendig og at informasjon bør komme gjennom vanlige kanaler.

Ingen klorvasket kylling på tyske kjøkken

Det og en del skepsis innenfor EU for å tilpasse seg USAs marked. Angela Merkel har uttalt. Og – Ingen klorvasket kylling på tyske kjøkken og viser til at

næringsmiddelindustrien i USA har andre regler for hva som er tillat behandling av mat, slikt som genmanipulering.

Hemming Olaussen er tvilsom til at liberalisering av marked nødvendigvis gir vekst og det snakkes om «A race to the bottom» hvor man hele tiden konkurrerer seg nedover til lavere priser og kvalitet.

Han uttrykker og skepsis til lobbymakten og at industrien og de multinasjonale selskapene har stor innflytelse på avtalen gjennom dette.

Demokratiet sees på som et hinder

Demokratiet og lokalpolitikk kan sees på som et hinder i forhold til markedsliberalisme.

Den nye regjeringen kan og endre åpningstilbudet den Rødgrønne regjeringen hadde og det ivres for privatisering fra de Blåblå.

Det er og store muligheter for at utviklingsland kan bli holdt utenfor det «gode selskap» og de få rike land vil gjøre avtaler.

Fra salen anbefales boken Myten om frihandel og viser til at Norge har hatt sin største økonomiske vekst innfor tollmurer. Sveits har handelsavtale og økonomisk utvikling utenfor EØS-avtalen forklarer Olaussen.

Dette kan bli en handel med høy pris.

EUROPAPOLITIKEN

och den norska arbetsmarknadens utveckling

Nedslående resultat av den nyliberala arbetsmarknadsoffensiven i Norge

Tekst: Olle Andersson

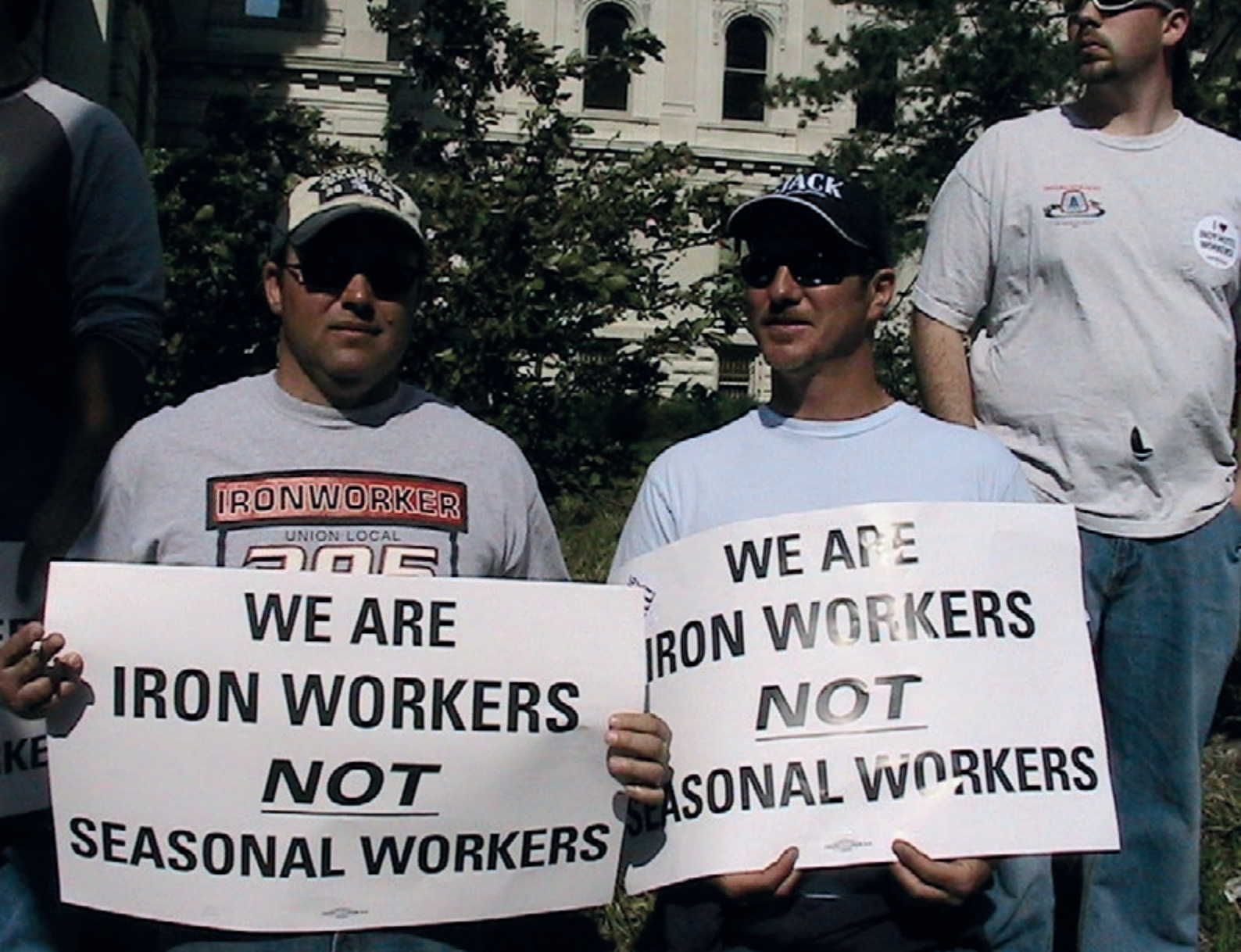
Kombinationen av en expanderande marknad för bemanningsföretag och öppna gränser för EU medborgare innebär allt sedan 2004 när EU utökades med tio nya medlemsländer från Östeuropa, att den fackliga organisationsgraden i Norge sjunkit markant – från 53% 2004 till 51,7% av arbetskraften 2013. Och då är inte den växande arbetskriminaliteten i form av svart, oregistrerad arbetskraft alls medräknad i naturlig brist på adekvat information.

Siffror från 2012 om den norska fackliga organisationsgraden visar att 54% av de arbetstagare som inte är invandrare var organiserade, medan motsvarande siffror var 36 % för invandrare i allmänhet och 24 % för invandrare från de ”nya” EU-länderna. Att den allmänt lägre organisationsgraden har ett

klart samband med bemanningsföretagens utbredning, och med de naturliga svårigheter som finns med att organisera dessa ofta av arbetslöshet nedtryckta arbetare, är solklar. Deras underläge har självklart betydelse för själva avsikten med bemanningsbranschen, vilken är just den gränsöverskridande löne- och socialkostnadsdumpingen, när ingen hänsyn längre behöver tas till de nationella tariffavtalen. Det är vad EU-domstolen i flera uppmärksammade domar pålagt de nationellt organiserade fackföreningarna och vad en bred majoritet i Stortinget genom sin aktiva medverkan i EU:s avregleringar förordat.

De tomma och bedrägliga deklarationerna från regeringen Stoltenberg, att den huvudsakliga avsikten med EU:s

Vikarbyrådirektiv var att göra förhållandena bättre inom bemanningsföretagen genom direktivets skrivningar om likabehandling, väger i verkligheten lätt, i betraktelse av den stora mängd billig arbetskraft som kommit in och i praktiken underminerar alltfler tariffavtal. Att innebörden av Vikarbyrådirektivet inte kunde bli annat än det vi nu ser, att fasta anställningar och lärlingsordningar undermineras, är förstås en självklarhet när bemanningsföretagens antal ökat från 200 till cirka 1300 sedan sekelskiftet. Bara de som har anledning att hävda, att förträffligheten i juridiska formuleringar är det överordnade, och att framgångar i den fackliga organiseringen har en andra rangens betydelse, kan förneka Vikarbyrådirektivets arbetarfientliga funktion.

Krever fast arbeid. Foto: Bernhard Pollack lisens creativecommons.org

Införandet av Vikarbråddirektivet och för vår del inom el- och hissbranschen, anpassningarna av FKE- föreskriften till EU:s direktiv är i verkligheten en politisk export av den arbetslöshet som byggs upp och som på senare år ökat dramatiskt inom Europaunionen. Utan EU-direktiven och Stortingets anpassningar till direktiven skulle den europeiska arbetslösheten inte alls utgjort samma styrka bakom de borgerliga kraven på försämringar av löner och sociala villkor i Norge. Detta gäller även om social nedgång i omvärlden alltid i sig – politiska intentioner borträknade – utgör ett växande hot.

Kampen mot högerregeringens attack mot Arbetsmiljölagen och tariffavtalen För vår del i el- och hissbranschen finns förspelet till de ändringar i Arbetsmil-

jölagen regeringen Solberg föreslår just i de ändringar av tidigare FKE-bestämmelser som genomdrevs under regeringen Stoltenbergs tid. I sin värdering av FKE som blev till FEK skrev Terje Skog i Heismontören nr 2 2013:

”Den nye forskriften sier eksplisitt att ’Kvalifisert personell kan likevel leies inn eller ansettes for en begrenset periode dersom det er tillatt i medhold av arbeidsmiljøloven.’ Slikt endte den kampen. Det kan ikke trekkes annen konklusjon enn at ingen av våre sentrale krav er imøtekommet. Begrensningene i bruk av innleie er nå kun regulert gjennom bestemmelsen i AML og tariffavtaler.”

Alltså återstod för regeringen Solberg att fullfölja regeringen Stoltenbergs arbete och ge sig på Arbetsmiljøloven och

våra tariffavtal. Något annat var knappast att vänta med tanke på vilka intressen som ligger bakom det norska regeringsskiftet 2013!

Att LO nu till skillnad från tidigare går emot föreslagna ändringar i arbetsmarknadsreglerna är självklart bättre än om man fortsatt sluta upp kring den utveckling borgerligheten och EU-systemet vill se. Och Höyres och Fremskrittspartiets attacker på Arbetsmiljøloven är stora och omfattande. Men hur beständig är denna LO:s förändrade attityd, när den faktiskt inte på något sätt berör grundvalarna för den nyliberala europapolitiken? Är det hållbart längre än över valet 2017?

Forts. side 12

Samma problem föreligger nu med de tydliga skrivningarna i vår heisöverenskommelse, att "Innleie skal foregå fra virksomheter som ikke har som foremål å drive utleie." Konsekvensen av regeringen Stoltenbergs beslut och LO:s oppslutning kring EÖS-avtalet och Vikarbyrådirektivet är nu att EÖS-domstolen, ESA, skall undersöka om t.ex. vår heisöverenskommelse med HL F hindrar den fria flyt av arbeidskraften i Norge. Alltså står frågan: kan Arbeiderpartiets och LO:s oppslutning kring en av grundvalarna för den nyliberala europapolitiken, EU:s ifrågasättande av de nationella tariffavtalen giltighet, göra vår viktigaste punkt i heisöverenskommelsen, paragraf 1, olaglig; icke giltig. Finns det någon som har anledning att tro att FRP:s arbeidsminister Anders

Anundsen kommer att skona vår heisöverenskommelse, utifall att ESA får för sig att döma den oförenlig med det numera gällande Vikarbyrådirektivet? Solidariteten med det folkliga motståndet i södra Europa – ett nordiskt arbetarintresse

Så långt har faktiskt ändringarna på den norska arbetsmarknaden gått vad gäller försvagade fackföreningar och försämrade arbetsförhållanden för stora arbetargrupper, att det nu handlar om att fortast möjligt snu utvecklingen, som annars riskerar att bli självgående och okontrollerbar i sin negativa framfart. Vad som krävs i nuvarande situation är inget mindre än en politisk motoffensiv som genom facklig/politisk samverkan gör gemensam sak med de

folkliga rörelserna i sydeuropa och attackerar grundvalarna för den nyliberala löne- och socialdumpingen.

Kontentan av det sydeuropeiska motståndet mot Bryssels – Berlins – Paris' diktat är att de arbetandes löner måste öka kraftigt liksom de offentliga medlen för en ordentlig upprustning av försummad och nersliten infrastruktur; skolor sjukhus, äldreboende, barnkrubbor, hyresrätter till rimligt pris, järnvägar, vägar, etc. Ökade löner och en kraftfull mobilisering av offentliga medel som genom jobbskapning reducerar arbetslösheten gynnar också de mindre kapitalen på de nationella marknaderna, men innebär samtidigt en skärpt motsättning till de politiskt dominerande storkapitalen och deras up-

Grekere og spanjoler sammen mot
EU-troikaen foto_ Adolfo Lujan lisens_
creativecommons.org

Ungdom uten arbeid. Fra HR-management

pbackare i form av konservative og socialdemokratiske partier over hele Europa. I korthet kan en sådan socialistisk offensiv formuleres: om det solidariske fællesskabet skal kunne slå tilbage og udvikles kræves et klart stillningstagende for at de sociale behovene må få udvikles på storkapitalets bekostning.

At dette ikke kan ske på andet sätt än på storkapitalets bekostning, hänger samman med att de profitdrivna investeringar i produktion og välfärd som storkapitalet står för (ansamlandet av kapital för ansamlandets egen skull), inte längre är tillräckliga för bära upp de sociala behovene för ett solidariskt fællesskap. Det är faktiskt detta vi ser när fackföreningarna försvagas og

trängs tillbaka på grund av förändrade (försämrade) betingelser för profitdriven kapitalistisk produktion og den därav följande skärpta politiken för att gynna det borgerliga klassintresset.

För Norges del, som har rika huvudsakligen offentligt ägda naturtillgångar, är den breda stortingsmajoritets (Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, KRF, Arbeiderpartiet og Miljøpartiet) klare stillningstagande för den nyliberala löne- og socialdumpingen tyvärr helt betingat av kraven att gynna det borgerliga klassintresset. Det norske samhället skulle nämligen på ett utmärkt sätt redan idag kunna ta uti med bristerna här när det gäller den offentliga sektorns uppgifter og löneutvecklingen för fackligt svaga grupper.

Så länge LO-ledningen inte vill se vart kapitalismen og den nyliberala europapolitiken leder hén, kan vi åter förvänta LO in bakom den breda nyliberala stortingsmajoritetens led efter att regeringen Solberg sannolikt fått lämna in efter stortingsvalet 2017. Så därför kan jag som svensk bara uppmana mina norske klassfränder att redan i stundande kommunval inte gå emot sitt eget arbetarintresse og legitima något av de partier som tänker fortsätta med den nyliberala löne- og socialkostnadsjakten – utan i stället välja andra alternativ.

Havets Håp

Som ivrige fjellgeiter spretter de rundt på glatte holmer og skjær ytterst ved havgapet i Oslo-fjorden på jakt. De er fra Skjærgårdstjenesten på Hvaler og jakter på plast.

Tekst og foto Johnny Leo Johansen.

Vi hopper ombord i den flatbunnede arbeidsbåten Måken med varme i styrehuset og kaffe på termosene. Tom Eilertsen fra Skjærgårdtjenesten på Hvaler setter kursen mot Gylteholmene like ved Hærføl.

– *Det blåser godt fra Sør og vi må holde oss innaskjærs, forteller Avdelingsleder Eivind Børresen fra Skjærgårdtjenesten på Hvaler.*

Her ute ved ved kysten ikke langt fra svenskegrensa spretter Eivind, Tom, Roy og Nina som er med som frivillig, iland for å fjerne noe som er blitt et problem, marint søppel.

Spesielt plast er vanskelig nedbrytbart og mengder driver rundt i sjøen og en del havner i bukter og kløfter på Hvaler. Rundt 70% marint søppel synker.

Kilt fast

Eivind drar frem en passe sløv kniv og skjærer løs en stor trosse, sannsynligvis av PVC som havet har kilet hardt fast i en kløft her på det flate skjæret. Utenfor banker det livgivende havet på sva-bergene, kanskje for at vi skal våkne litt.

– *En del kommer fra båter, forteller Eivind.* Det er plasthansker og fiskereds-
skap som sannsynligvis skylls overbord i dårlig vær, det er plast som flyter med strømmene fra Nederland og Danmark som havner her. Overvann i kombinasjon med løssluppen måte å håndtere avfall på sees tydelig her.

– *På skriften kan vi ofte se hvor det er produsert og anta opphavlandet, forteller Eivind*

Blant tang og tare

Overalt blant tang og fanget i siv finner vi større og mindre plastbiter. Og det er dette som bekymrer mest. Det som kalles mikropplast, plast løser seg opp i mikroskopiske biter som ikke forsvinner selv om de ikke sees så lett som mye av den litt større plasten som har blåst inn på Hvalerskjærgården i løpet av vinteren.

Marint dyreliv

– *Vi har og sett marint dyreliv som har surret seg inn i rep eller plast og hatt en smertefull død på den måten, forteller Eivind.* På tross av noe dyster utsikt med søppelposeberget som vokser fram foran i båten og slike, historier har gjengen ombord meget godt humør. Sannsynligvis for dette er viktig arbeid og de får vært aktive ute i denne vakre skjærgården.

– Båtfører Tom, er meget nøye og sender Eivind i sprang ut på et lite skjær for å ta med en gummihanske han årvåkent har øyna.

Ombord i det forsåvidt trange styrhuset forteller de om de mange forskjellige oppdrag de har. Søppelhus og toaletter skal tømmes i høysesongen og vedlikehold har vi. Enda er det ikke mange båtturister å se utover havet, som skummer hvitt på toppene.

– Hyttefolka er igang forteller, Tom.

Frivillighet blir satt pris på. Hyttefolka har en egen premie som Skjærgårdstjenesten deler ut for dugnadsånd blant frivillige her i kystdistriktet. Ryddepris R15 for i år, har flere gode kandidater.

Mye rart å finne

Det er veldig mye rart å finne. Tom drar frem noe plast som er strimlet opp i ene enden som de finner en del av, men som de ikke vet hva er til. Dildo har vi funnet i tillegg til tusenvis av plastpinner fra Q-tips.

– Plast Q-tips burde være forbudt, mener Eivind. De finner også medisinsk utstyr og fortsatt noen lypærer selv om de kan se en nedgang etter glødepærer ble forbudt.

Kasserte joller kan de ta med den større båten. Den er utstyrt med kran og lang wire, som de får dratt båtene fra land og ombord.

Roy og Eivind bærer en stor isopor del på rundt 2x3 meter fra stranden på Hærføl ombord i båten som begynner

å fylle seg opp, Tom kommer med et svart flagg på en lang bambusstang som er merke for fiskeredskap. Den har sannsynligvis slitt seg, håpet er at fiskerne allikevel finner redskapen.

Fangstutstyr kan som kjent stå å fiske i årevis i sjøen, såkalte spøkelsegarn. Det er også prosjekter for fjerning av tapt fiskeredskap.

Forskningsprosjekt

Ute på Storesand ikke veldig langt fra kontoret til Skjærgårdstjenesten på Skjærhalden står et oppsatt minihus bygget av plast og marint søppel. Dette har blant annet skjærgårdstjenesten bragt inn. Ocean Hope er et kunstprosjekt av kunstner Solveig Egeland. Hun er drivkraften bak prosjektet, som og har satt opp tilsvarende «søppelhus» på Svalbard.

Plast i naturen er ressurskrevende å fjerne og det er krav om at staten må ha en mer aktiv rolle i kamp mot marint søppel.

Kartlegger

Gjengen har også samarbeid med forskere som kartlegger, teller og registrerer marint søppel for å forsøke å finne ut innvirkning på naturen og få et inntrykk av mengde søppel med et prosjekt som kalles OSPAR. Det står for Oslo-Paris konvensjonen for bevaring av det marine miljøet i det nordøstlige Atlanterhavet. Oslofjorden Friluftsråd har siden første gang i 2011 rapportert

til OSPAR. Her er det også snakk om at de finteller et området.

Skjærgårdstjenesten på Hvaler

Eivind Børresen(62) er avdelingsleder, han skiftet beite fra inne-sittende arbeid som lærer og rektor. Han trives helt tydelig som aktiv arbeidsleder ut blant holmer å skjær med de båtene de disponerer.

De har en nyere flott aluminiums båt med kran, kraftig vann-jet og som er moderne utstyrt

Tom Eilertsen(52) er fast ansatt i skjærgårdstjenesten. De har mye forskjellige oppdrag. Alt fra overvåking av Hvaler Marine Naturpark til transport av beitedyr, umerket fiskeutstyr blir dratt opp og de melder fra om du stiger iland i naturvernområdene i ferdselsforbud tiden.

Roy Nilsen(49) er med som midlertidig, han vil helst ha en fast jobb. Etter at Jotun malingfabrikk på Øra la ned har det blitt midlertidighet. Her i «verdens flotteste» skjærgård trives han, det tyder det varme smilet på.

De tar og gjerne med skoleklasser og andre frivillige til en innsats for havet og det marine liv.

I 2012 ble nesten 10 tonn samlet inn, normalt er de to mann og i tillegg dette året var det 150 dagsverk med frivillige. De har budsjett på 2 mill.kr. Hvorav 1,8 mill.kr i statlige midler. Resten er ved egen inntjening.

Sjekk nettsider Miljødirektoratet, Hold Norge Rent, OSPAR, FNs UNEP, KIMO, Ocean Conservancy, 5Gyres Institute og Ocean Hope.

HMF VOKSER I NORD

På Norgeskartet har Foreningen lenge hatt en avdeling Nord. Nå blir det ny satsing og to avdelinger. Avdeling Tromsø har hatt avdelingssamling og Bodø skal ha en avdelingssamling i løpet av året.

Nye minstelønnssatser i overenskomsten

Fra og med 15.5 er minstelønn for fagutdannet heismontør etter ett år 307,41.

Hjelparbeider etter to år 277,56

Lærling 1.halvår 99,16

Det er også en liten økning på fagtillegg og smusstillegg.

Bot på **50 000** kroner til tre elektrobedrifter

DSB har ilagt tre elektrobedrifter bot for brudd på FEK (Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr). Dette er første gang DSB bøtelegger elektrobedrifter på denne måten.

Bedriftene som ble bøtelagt har drevet med arbeid på elektriske anlegg uten å ha ansatt en faglig ansvarlig. Alle virksomheter som har tillatelse til å drive med elektroinstallasjon skal være registrert (MED faglig ansvarlig) i DSB sitt elvirksomhetsregister.

Vi synes det er fint å se at DSB begynner å komme på banen. Det er enkelte virksomheter som trenger mer enn vennlig informasjon og varslede tilsyn.

Kilde: Elektrikernes Fagforening Trøndelag

Endelig

Leif Kenneth Svaasand (36) fikk forsikringsoppgjør etter åtte års saksbehandling.

Tekst: Bjørn Tore Egeberg/Foto: Leif Kenneth Svaasand

Leif Kenneth Svaasand

Foreningen oppretta pensjonsordning i 2002. En del av ordninga var en uførepensjon som skulle gi økonomisk trygghet ved sykefravær over 12 måneder. Da vi kjøpte ordninga, ble det lovt rask saksbehandling. Sånn ble det ikke alltid. Men ingen andre har opplevd så lang ventetid og så slitsom saksbehandling som Leif Kenneth Svaasand.

Leif Kenneth sleit med helsa i 2005, og i januar 2006 var det full stopp, og han gikk ut i et langvarig sykefravær. Han frykta å bli ung ufør og prøvde alt av tilrettelagt arbeid for å se om han kunne klore seg fast i arbeidslivet. Samtidig frykta han for inntekten som ung ufør. Så kom det en mail fra verneombud Per Kristian Granseth i Kone som ga håp. Kunne det være at forsikringene i HMF kunne dekke hans situasjon?

Papirer ble sendt inn, men det ble avslag. Gang på gang. Saken var foreldet, het det, eller forsikringen var flyttet, osv, osv. Sommeren 2012 tok han kontakt med Foreningen, og ga oss fullmakter til å følge opp saken. Vi opplevde det samme: Det var helt umulig å få Vital (som nå het DNB forsikring) til å gjøre en seriøs behandling av saken. Gang på gang oversendte de den til Sparebank1, og vi var helt enig med Sparebank1 om at de ikke hadde noe ansvar for denne saken.

Til slutt engasjerte vi advokat Evang fordi vi følte at vi ikke ble tatt på alvor. Det var til god hjelp at samme Evang i sin tid hadde representert Foreningen når denne forsikringen ble tegnet i Vital. Så rett før jul i 2014 var det endelig slutt. Søknaden om uførepensjon var innvilget, og Leif Kenneth får en inntekt han kan leve med

En siste hilsen fra Leif Kenneth:

Jeg anbefaler alle å fagorganisere seg.

Fritjof fra sjakta

Navn: Fritjof Johansson

Alder: 61 1/2 år

Stilling: Heismontør

Klubb: Kone

Verv: Akkordkontrollør i foreninga. Har hatt styreverv både i klubber og foreningen. Har vært aktiv siden -70 årene.

Fritjof er en legende i foreninga og vært med siden 70-åra. Jeg treffer han på en hektisk ombygging av to heiser i Brugata. Nå skal han over på servise slik at ungdommen kan drive på montasje og lære seg faget ordentlig før de går over på servise.

Hvorfor ble du Heismontør?

Jeg droppa skolen tidlig og begynte å jobbe omgivelsene ville at jeg skulle få meg en skikkelig jobb og da jeg så en annonse i arbeidsgiverblad i 1970 om lærling i Stahl fikk jeg jobb der. Har alltid vært interessert i elektro og hadde skrudd mye mopeder. Da måtte jeg gå 3 år som lærling.

Hva skal til for at du trives?

At jeg takler det jeg skal og vil helst fikse det sjøl.

Hvordan kom du inn i fagforeninga?

Stahl folka sa jeg ikke behøvde å tenke på organisering før jeg hadde bestått prøven. Men under streika i -74 ble jeg og noen lærlinger bedt om å ta en jobb. Da dro vi opp på fag-

foreninga og organiserte oss isteden, da ble formann forbanna.

Siden har jeg vært organisert. Har alltid skjønt ideen med å være organisert.

Hva brenner du for nå?

Jeg har vel alltid hatt et ønske om en annen samfunnsordning. Vil få de unge inn i foreninga og bevisstgjøre dem og lære de om historien rundt fagforeninga.

Vi må og huske på at det ikke bare er å kreve, vi må og yte noe tilbake.

Har du tenkt om du kunne drevet med noe annet?

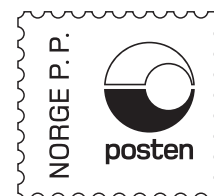
Har vel tenkt tanken mange ganger når det har stått på som verst, men når jeg får tenkt meg om er det ikke noe annet som frister.

Det er synd at det nå er så mye uorganiserte.

Hva driver du med når du ikke jobber med heis?

Jeg er med i en motorsykelklubb på Oppsal og det man kan si at jeg kjører motorsykel, men jeg er mest opptatt av det sosiale rundt. Vi drar gjerne en tur, en uke i året. I år har jeg derimot planer om å besøke Belfast for første gang.

- Noe strandferie er ikke noe for meg. Jeg er mer interessert i publivet og gode greier.

Verv i Heismontørenes Fagforening per 05.06.15

VERV	PERIODE	NAVN	MOBILTLF.	E-POST
Styre				
Leder	14 - 16	Markus Hansen	469 13 040	markus.hansen87@gmail.com
Nestleder	15 - 17	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Nestleder	15 - 17	Alexander Jordnes	959 8 2334	alexuj@icloud.com
Sekretær	14 - 16	David Coron-Andersen	480 06 131	david.andersen@heis.no
Kasserer	15 - 17	Frank Sig Hansen	932 05 222	kasserer@heis.no
Studieleder	14 - 16	Per Arne J. Salo	918 53 408	per.arne.salo@heis.no
1. Styremedlem	14 - 16	Hans Petter Sandaas	959 86 180	hanspettersandaas@hotmail.com
2. Styremedlem	15 - 17	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
3. Styremedlem	14 - 16	Kim Roger Simble	415 75 576	klubbleder.kone@heis.no
4. Styremedlem	15 - 16	Tomas Rudshaug	926 43 965	tomas.rudshaug@euroheis.no
5. Styremedlem	14 - 16	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
6. Styremedlem	15 - 17	Jan Refsnes	918 72 686	janrefsn@online.no
Lærlingrep.	14 - 16	Morten Nordmo	954 72 017	morten_nordmo@hotmail.com
1. Distriktsrep.	15 - 16	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
2. Distriktsrep.	14 - 16	Edmund Berget	930 45 646	edmund.berget@gmail.com
3. Distriktsrep.	14 - 16	Jørn Inge Tvedt	480 34 198	jit81bergen@gmail.com
4. Distriktsrep.	14 - 16	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Andre oppgaver				
Akkordkontrollør	15 - 17	Fritjof Johansson	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
HMS-ansvarlig	14 - 16	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Lærlingansvarlig	15 - 17	Ingrid Overholt	907 60 807	ingridoverholt@hotmail.com
Redaktør	15 - 16	David Coron-Andersen	480 06 131	david.andersen@heis.no
Kontrollkomitè	14 - 16	Dan Terje Rønning	905 77 667	danterje@gmail.com
Kontrollkomitè	15 - 17	Fritjof Johansson	915 88 420	fritjof1809@hotmail.com
Sekretær	–	Bjørn Tore Egeberg		bjorn.tore@heis.no
Landsstyreprerentant (vara)		Terje Skog	908 77 069	terje@elogit.no
Avdelinger				
Bergen	13 - 15	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Drammen	14 - 16	Niklas Ørmen	975 43 439	niklas_orm_1@hotmail.com
Hedmark/Oppland	13 - 15	Tom Kristian Hetland	959 86 156	tohetlan@bbnett.no
Agder	11 - 13	Tor Helge Reber	915 63 130	threber@frisurf.no
Møre og Romsdal	14 - 16	Erlend Andberg	911 51 662	erlend.a@hotmail.com
Nord-Norge	14 - 16	Jan Wahlgren	951 91 583	jab-wa@online.no
Oslo	14 - 16	Markus Hansen	469 13 040	markus.hansen87@gmail.com
Stavanger	13 - 15	Vegard Olimstad	453 94 780	VegardOlimstad@hotmail.com
Trondheim	15 - 17	Vidar Nordtvedt	907 452 70	radivvidar@hotmail.com
Vestfold/Telemark	14 - 16	Sondre Tjonneng	913 97 756	sondre.tjonneng@kone.com
Østfold	15 - 17	Frank Sig Hansen	932 05 222	frank.sig.hansen@hotmail.com
Klubber				
Otis	Hovedtill.	Thomas Skoglund	922 30 888	thomas.skoglund@otisklubben.no
Otis	Oslo	Stian B. Pedersen	959 08 344	baanrud@gmail.com
Euroheis	Oslo	Thomas Rudshaug	926 43 965	jo-rudsh@online.no
Kone	Norge	Kim Roger Simble	415 75 576	klubbleder.kone@heis.no
Reber Schindler	Hovedtill.	Jan Refsnes	918 72 686	janrefsn@online.no
Reber Schindler	Oslo	Morten Sandaas	930 51 340	pemsand@online.no
Stahl	Oslo	Espen Milli	902 07 501	espen.milli@heis.no
Stahl	Bergen	Steinar Johansen	480 34 229	stahlklubben@hotmail.com
Thyssen	Hovedtill.	Hans Petter Sandaas	959 86 180	hanspettersandaas@hotmail.com
Thyssen Bergen	Bergen	Kim Thomassen	959 86 266	kfthomassen@gmail.com
Ing Stein Knutsen	Bergen			
Ribe	Oslo	Bjørn Vole-Gundersen	957 98 987	bjorn.ribeheis@gmail.com
Heis-Tek	Bergen	Terje Fjeldstad	966 25 389	
Heis1	Tromsø	Hans Ottar Olsen	913 66 095	hans-ottar@heis-tek.no
Uniheis	Oslo	Patrick Simonsen	982 30 875	patrick@uniheis.no
Avdeling	Adresse		telefaks	E-post
Oslo	Schweigaardsgt 34 f, 0191 Oslo		22 17 45 53	foreninga@heis.no
Bergen	Kalfarv. 71, 5018 Bergen			bergen@heis.no
Stavanger	Lagårdsvei 124, 4011 Stavanger			VegardOlimstad@hotmail.com